

Ennda ngat'a tse'e Jesucristo jotsa'en kitsi'indu

SAN JUAN

En xi kuán yojo

1 ¹Nga tut's'inre tsajmi je tijña Ion, 'ba Ion Na'enchana tsek'ejñako, 'ba Ion kui = xi Na'enchana. ²Kui = bi xi tsek'ejñako Na'enchana 'ndani nga tut's'inre tsajmi. ³Tu ngat'are kui kuanda ngayéje xi tjin, 'ba tumé tsajmi kuanda tsa bira ngat'are. ⁴Ngajinre kui tjin kjuabenichun, 'ba kio ndibaniре kjuabenichun xi tsitsejenre xuta. ⁵Ba'na = ña jñu ndi'u xi tsitsejenre xuta, 'ba xi jñu bi chukjuakore nga tsik'o ndi'u.

⁶Ja'e jngu xuta xi Juan 'mi xi Na'enchana kitsikasen. ⁷Kui xi ja'etsuyakixi ngat'are ndi'i xi tsitsejenre xuta, tuxi kuakjainnire ngatsi'i xuta mé= xi ja'etsuya. ⁸Bi kui xi ndi'u. Tu ja'etsuyakixi sani ngat'are ndi'u. ⁹Ndi'i xi kjuakixi fa 'ba xi tsitsejenre ngatsi'i xuta, kui = xi ja'e ngasun'ndio.

¹⁰Ja'ek'ejña ngasun'ndio 'ba ngat'are = kui kuanda ngasun'ndio, tunga xuta ngasun'ndio bi tsabexkun. ¹¹Ja'e nga'ndere ña tse'e, tunga xutare bi kiskjebetjo. ¹²Tunga ngatsi'i xuta xi kiskjebetjo 'ba kuakjainre ngat'are kui, kui xi kitsja'ndere nga kuan ki'ndire Na'enchana. ¹³Kui xutabiu xi kitsin ngat'are Na'enchana. Bi kitsin jotsa'en tsin xuta xi tjin, ninga bi jotsa'en tijña ndiyare xuta, ninga bi jotsa'en mejénre xuta.

¹⁴'Ba Ion kuán yojo 'ba tsek'ejñajinni nga kitse kjuanda ko kjuakixi ngajinre. 'Ba kji'yeȇ kjuaje xi tjinre, ngat'a kui = xi Ki'ndi jngututure Na'enchana. ¹⁵Juan kitsuyakixi ngat'are nga 'bi kitsu: "Ngat'are = kui kinchjȃȃ nga kixian: Xi jaskan ndiba nga ko mare an, kui xi tjun nga ko mare an, ngat'a kui = xi ja'ba je tijñā."

¹⁶'Ba mé = xi kisakuna ngatsi'a jendiba = ni kjuanda je xi tse'e, kjuanda xki kjuanda. ¹⁷Ngat'a ngat'are Moisés = kika'ena kjuatexumare Na'enchana, tunga kjuandare ko kjuakixire Na'enchana ngat'are Jesucristo = kisakuna. ¹⁸Nisa 'yajín be jó kji'i Na'enchana. Tu jngu sani Ki'ndi jngututure, xi tijña ña tijña Na'enchana, kui = xi kitsuyana ngat'are kui.

Juan tsuyakixi ngat'are Jesús

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

¹⁹'Bi tsa'en kinchja Juan nga kitsuyakixi ngat'are Cristo, kionga xuta judío xi tjin naxinanda Jerusalén kitsikasen na'mi ko xuta lebita nga tsiningiyare Juan 'yá = ni kui. ²⁰'Ba kitsu xi kjuakixi Juan 'ba bi ts'onacha. 'Ba kitsu:

—Bi an xi Cristo.

²¹'Ba nchjabiu kitsu nga tsiningiya nganire:

—¿Ngu 'yá = ni ji? ¿A ji = ni xi Elías?

—Bi an —kitsu Juan.

—¿A ji = ni xuta chinga profeta xi tjinnere nga kjua'e? —kitsu nchjabiu.

—Junjun —kitsu Juan.

²²—¿Ngu 'yá = ni ji, tsu'ba? —kitsu ngani nchjabiu—. Ngat'a tjinnere nga kuangiko ngani_ri en kixi nchja xi kitsikasenni. ¿Jó sji ngat'a tsiji?

²³'Ba Juan kitsu:

—Jotsa'en kitsi'indu xuta chinga profeta Isaías enre Na'enchana: “An = ña jngu xuta xi tinchja nangi t'axin nga titsu: Tjakixiu ndiyare Na'enna.”

²⁴'Ba nchja xi kjinikasen ngat'are xuta fariseo, ²⁵kui = xi tsiningiyare Juan nga kitsure:

—Ngu tsa bi ji = xi Cristo, ninga Elías, ninga xuta chinga profeta xi tjinnere nga kjua'e, ¿ánñu tebatendani xuta?

²⁶'Ba Juan kitsu:

—An nanda tebatendakoña xuta. Tunga ngajinnu tjin = jngu xi bi 'yo,

²⁷xi jaskan kjua'e nga ko mare an xi bi bakinnā nga skjendā na'ñu jndere.

²⁸Kibi kuán nga'nde xi Betania 'mi, nga'nde xi tijña xingunda ndaje Jordán ña Juan tibatenda xuta.

²⁹'Ba nixtjin nga kuanyujun Juan tsabe Jesús nga titsitiñat'are, 'ba kitsu:

—Chutsijon, kibi = xi chutsangare Na'enchana xi fa'axin jere xuta ngasun'ndio. ³⁰Ngat'are = kui kinchjā nga kixiān: “Xi jaskan ndiba nga ko mare an, kui xi tjun nga ko mare an, ngat'a kui = xi ja'ba je tijña.” ³¹Ninga an kje 'bejíān 'yá = ni kui. Tunga tuxi s'ejñatsejennire xuta tse'e Israel ngat'are kui, kui kjuañu ko nanda tebatendañā xuta.

³²'Ba 'bitsa'en kitsuyakixi Juan ngat'are Jesús:

—Tsa'biā Isennixtjintsjere Na'enchana joni jngu tjiunise tiba xi jendibajen ngank'aa 'ba ja'ek'ejñasunre. ³³'Ba ninga an kje 'bejíān 'yá = ni kui. Tunga xi kitsikasennā nga ko nanda kuatendañā xuta, kui = xi kitsunā: “Xi xie nga kjuendejenkun Isennixtjintsjenā 'ba k'uejñasunre, kui = xi kuatenda xuta ko Isennixtjintsjenā.” ³⁴An tsa'biā 'ba texinyakixiā nga kui = xi Ki'ndire Na'enchana —kitsu Juan.

Jesús nchjare xutare xi tjun

³⁵Kionga kuanyujun, kio inya ngani Juan ko jó xutare. ³⁶'Ba kionga tsabe nga Jesús ja'a kio, Juan kitsu:

—Chutsijon, kibiu = xi chutsangare Na'enchana.

³⁷'Ba ngojó xutare kjint'e mé = xi kitsu 'ba kitjenngi Jesús. ³⁸'Ba Jesús kiskutsejen ngastun 'ba tsabe nga tjenngire nchjabiu, 'ba kitsure:

—¿Mé = xi teminyisjo?

—Ji rabi —kitsu nchjabiu—, ¿ñá = ñu teni? (Rabi, en xi tsunire: maestru.)

³⁹—Ndechutsijon —kitsu Jesús.

'Ba 'batsa'en kiji nchjabiu 'ba tsabe ña tijña Jesús. 'Ba kio tsik'enduko nchjabiu kui nixtjinbiu, ngat'a je kuangixun. Jeru mején chuba ñujun ya'a.

⁴⁰'Ba nchja xi jó xi kjint'e mé = xi kitsu Juan 'ba kitjenngi Jesús, jngu xi Andrés 'mi, xi nts'e mani Simón Pedro. ⁴¹Xi tjun kikangisjai Simón xi nts'e mani 'ba kitsure:

—Je kuasjaini xi Mesías. (Mesías, en xi tsunire: Cristo.)

⁴²'Ba 'batsa'en Andrés ja'eko nts'e nga ja'ekun Jesús, 'ba Jesús kiskutsejen'a Simón 'ba kitsure:

—Ji xi Simón, ki'ndire Juan. Tunga nganda'e Cefas k'uinri. (Cefas, xi tsunire: Pedro.)

⁴³Nixtjin nga kuanyujun Jesús kuamejénre nga kuaje ña tijña nangi Galilea 'ba 'batsa'en kikun Felipe. 'Ba kitsure:

—Ndetjenngina.

⁴⁴Felipe jngu = xuta xi tse'e Betsaida, ña 'ba nde kio nangire Andrés ko Pedro. ⁴⁵'Batsa'en Felipe kikun Natanael, 'ba kitsure:

—Je kuasjaini xutabiu xi Moisés kitsi'indut'a ngat'are xujun kjuatexumo 'ba xi nchja chinga profeta kitsi'indu ngat'are ngayeje. Kui xi Jesús ki'ndire Kuse, jngu xuta xi tse'e Nazaret.

⁴⁶'Ba Natanael kitsu:

—¿A ma 'betju ngajinre Nazaret tsajmi xi nda?

—Jabi 'ba ndechutsejen —kitsure Felipe.

⁴⁷Kionga Jesús tsabe nga Natanael ndibakun, kitsu ngat'are:

—Kibi jngu = xuta xi Israel fa tse'e xi bi 'bonacha.

⁴⁸—¿Jó tsa'en 'yaninaa? —kitsu Natanael.

—Tsa'bera kionga kje nchjajíri Felipe, kionga tenigi ya higuera —kitsingojore Jesús.

⁴⁹'Ba kitsu ngani Natanael:

—Maestru, ji = ni xi Ki'ndire Na'enchana 'ba ji = ni xi reyre xuta xi tse'e Israel.

⁵⁰'Ba Jesús kitsure:

—¿A tu kui = kjua nga kixinra: “tsa'bera ngi ya higuera”, a kui = kjuañu kuakjainniri ngat'aná? Ngu ngisa = tse kjuakun xia ngisai nga ko mare kibi.

⁵¹'Ba 'ba nde kitsure:

—Kjuakixi = mé = xi texin_nuu. Xiañu nga stju'i ngank'aa 'ba nga ankjelere Na'enchana kuenijin 'ba k'uetuk'ajent'are Ki'ndire Xuta xi'iun.

Kjuakun xi kitsa'en Jesús ngajin jngu kjuabixan

2 ¹Nga kuangajngi kis'e jngu kjuabixan naxinanda Caná, naxinanda xi tijña ngajinre nangi Galilea, 'ba kio kiji nare Jesús. ²'Ba nde Jesús ko xutare kiji kjuabixon, ngat'a kjinikint'e ngayeje. ³'Ba kionga je je binu, 'batsa'en kitsure nare Jesús nga jako:

—Je bi nde tjinnire binu.

⁴—Na, ¿ánñu an 'ba te'mininaq kibiu? Kje fechujín chubana —kitsu Jesús.

⁵'Ba 'batsa'en nare Jesús kitsure nchja xi inyabatesin kio:

—Tik'etjusun ngayéje mé = xi kuetsunu —kitsure.

⁶'Ba kio tjindu jon tiji xi ndiojo kuandakoni. Kui xi tsichjen xuta judío kionga tsitsje yojore ngixkun Na'enchana, jo tsu kjuachingare. 'Ba nga jngu jngu tijibiu s'enru tsa yachute asa yachute ko kan litro nanda.

⁷'Ba Jesús kitsure nchja xi inyabatesin kio:

—Titsio nanda tijiu.

'Ba nchjabiu 'ñu kitsitse tijiu, ⁸'ba 'batsa'en Jesús kitsu:

—Chuba chjubio 'ba tanginko_ru xuta xi kjinentsjare s'iu.

'Ba 'ba kitsa'en nchjabiu. ⁹'Ba 'batsa'en xuta xi kjinentsjare s'iu kiskut'a nanda xi je kuán binu, tunga bi be ña jendibanire. Tu kui sani nchja xi inyabatesin kio xi be, ngat'a kui = xi ts'axje nando. Kui kjua xuta xi kjinentsjare s'iu kinchjanire xi xi'iun. ¹⁰'Ba kitsure:

—Ngatsi'i xuta tjun binu xi nda tsja, 'ba kionga je 'ñu ka'bi xuta, tu kui sani xi bi 'ñu nda tsja. Tunga ji, tojo tijnatjo = ri ka'nda nganda'e 'ba teba'e = ni binu xi 'ñu nda.

¹¹Kui kjuakunbiu xi tjun kitsa'en Jesús naxinanda Caná, naxinanda xi tijña ngajinre nangi Galilea. 'Batsa'en yakutsejen kjuajere, 'ba kuakjainre xutare ngat'are kui.

¹²'Ba jaskan nga je kuán kibiu, Jesús kiji naxinanda Capernaum nga tjenko nare ko nts'e 'ba ko xutare. 'Ba kio tsek'endu jó jáñ nixtjin.

Jesús 'baxje nchja xi inyabateña tjiuba ningu

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³Kionga je timatiña s'i pascua xi 'baxje xuta judío, Jesús kiji naxinanda Jerusalén. ¹⁴'Ba ña ma ndetsinre ningu tsabe nchja xi inyabateña tjiundiya

ko chutsanga 'ba ko tjiunise tiba 'ba ko nchja xi tjindu kionga inyatsik'antjaiya ton. ¹⁵'Ba 'batsa'en Jesús kiskjebe na'ñu 'ba kitsinda jngu na'ñu'ya 'ba ko kui ts'axje tsi'ikoni ngaya ningu chutsanga ko tjiundija. 'Ba nde kiskanitsojo tonre nchja xi kio inyatsik'antjaiya ton 'ba tso'otsakjan yamixare. ¹⁶'Ba kitsure nchja xi inyabateña tjiunise tiba:

—iTji'naxjio tjiunisenu nga'e! iBi ndetsin ño'on ndaba Na'enna!

¹⁷'Ba 'batsa'en ja'etsjenre xutare nga 'bitsa'en kua'indut'a enre Na'enchana: "Tifengi nga'ñuna^q ngat'a 'ñu ts'axtiu tsimija^q ni'yari."

¹⁸'Ba 'batsa'en xuta judío tsiningiyare Jesús:

—¿Mé = kjuakun xi tebakutsejenniⁱ nga tjinri kjua'ñu nga 'bi teñe'en?

—kitsure.

¹⁹'Ba Jesús kitsingojoore:

—Tikjekjuo ningubi, 'ba an jáñ nixtjin skjenitjen ngañaa.

²⁰'Ba xuta judío kitsu ngani:

—Yachan jon nu kuandani ningubi. ¿Jótsa'en jáñ nixtjin xjunitjenni ji?

²¹Tunga ngat'are yojo Jesús = kinchja nga kitsu ningu. ²²Kui = kjuañu, kionga je ja'aya nganire ngajinre mik'en, ja'etsjenre xutare mé = xi kitsu 'ba kuakjainre en xi kua'indut'a enre Na'enchana ko en xi kitsu Jesús.

²³'Ba kionga tijña Jesús naxinanda Jerusalén ngajinre s'i pascua, ne nkjin xuta kuakjainre ngat'are kui kionga tsabe kjuakun xi kitsa'en. ²⁴Tunga Jesús, bi kunre ngat'are xutabiu, ngat'a be = jó kun ngatsi'i. ²⁵Bi kuachjenre tsa tjin xi kuetsuyare jó = kun xuta, ngat'a be = jó kun ngajin inimare.

Jesús fako njimi Nicodemo

3 ¹Jngu xuta fariseo xi Nicodemo 'mi, xi 'ba nde ngakure xuta judío, ²kui xi ngajñu ja'ekun Jesús 'ba kitsure:

—Maestru, 'ya = ni nga ji jngu maestru xi Na'enchana kitsikasen. Ngat'a tu'yá kuanre sa'en kjuakun xi teñe'en tsa bi Na'enchana tijña ngajinre.

³'Ba Jesús kitsu nganire:

—Kjuakixi = xi texinra. Xi bi tsin ngani ngijngu ndiya, kui bi kuan skue ña batexuma Na'enchana.

⁴'Ba Nicodemo kitsu:

—¿Jótsa'en jngu xuta tsin ngani ngijngu ndiya kionga je chinga? ¿A kuan kjua'as'en xi majóni ndiya ngaya ngats'a nare 'ba tsin ngani?

⁵Jesús kitsingojoore:

—Kjuakixi = xi texinra. Xi bi tsinjin nanda 'ba ko Isennixtjintsjere Na'enchana, kui bi kuan kjua'as'en ña batexuma Na'enchana. ⁶Ngatsi'i xi tsin jotsa'en tsin xuta, kui xi tjindukun joni xuta. 'Ba ngatsi'i xi tsin ngat'are Isennixtjintsjere Na'enchana, kui = xi Isennixtjintsjere Na'enchana

tsik'endukun. ⁷Bi makunri ngat'are mé = xi kixinra, nga machjen = nga tsin ngañu ngijngu ndiya. ⁸Ntjo fi = nituña nga'nde nga mejénre, 'ba nu'ya_ri nga fane. Tunga bi 'ye ñá ndibani 'ba ña tifi ngani. 'Ba = nde tsa'en ngat'are ngatsi'i xuta xi tsin ngat'are Isennixtjintsjere Na'enchana —kitsu Jesús.

⁹'Ba Nicodemo kitsu ngani:

—¿Jó tjinnire xi tesji?

¹⁰'Ba Jesús kitsure:

—Ji xi chamaestrure xuta tse'e Israel. ¿A bi 'ye kibi? ¹¹Kjuakixi = xi texinra. Jin 'be = niñi nijmi ngat'are mé = xi 'yee 'ba mixun = niñi ngat'are xi kji'yee, tunga jun bi makjainnu mé = xi mixiñ. ¹²Tsa bi makjainnu kionga fako nijmi_nuu ngat'are mé = xi tjima ngasun'ndebi, ¿jótsa'en kuakjainnu tsa kjuako nijmi_nuu ngat'are mé = xi tjima ngank'aa?

¹³'Nisa'yajín mijin ngank'aa. Tu jngu sani Ki'ndire Xuta xi'iun xi jendibajenni ngajaan. ¹⁴'Ba jotsa'en kiskjenitjen Moisés tjiuye nangi t'axiun, 'ba = nde tsa'en tjinnere nga stjunitjen Ki'ndire Xuta xi'iun, ¹⁵tuxi 'batsa'en s'enire kjuabenichun xi bi fet'a ngatsi'i xuta xi kuakjainre ngat'are kui.

¹⁶'Ngat'a Na'enchana 'ñu = kitsimején xuta tse'e ngasun'ndio ka'nda kitsja Ki'ndi jngututure, tuxi ngatsi'i xi kuakjainre ngat'are kui bi chajani, tusa s'ere kjuabenichun xi bi fet'a. ¹⁷'Ngat'a Na'enchana bi kitsikasen Ki'ndire ngasun'ndio tuxi kuanejeni xuta. Tusa kitsikasen tuxi k'uangini ngat'are kui.

¹⁸'Xi kuakjainre ngat'are Ki'ndire Na'enchana, kui xi bi skaneje. Tunga xi bi kuakjainre ngat'are kui, kui = xi je kiskaneje ngat'a bi makjainre ngat'are Ki'ndi jngututure Na'enchana. ¹⁹'Bi = tsa'en s'eneje xuta. Ja'e ngasun'ndio ndi'i xi tsitsejenre xuta, tunga ngisa = 'ñu kuamejénre xuta xi jñu nga ko mare ndi'u, ngat'a bi nda tjin mé = xi inyatsa'en. ²⁰'Ngat'a ngatsi'i xi ch'o inyatsa'en, kui = xi ch'oke be ndi'i xi tsitsejenre 'ba bi tsitiñat'are, tuxi bi xianire mé = xi inyatsa'en. ²¹Tunga xi inyatsa'en xi kixi tjin, kui = xi tsitiñat'are ndi'u, tuxi xianire nga inyatsa'en jotsa'en mejénre Na'enchana.

Juan tsuyakixi ngani ngat'are Jesús

²²Kja'e nixtjin ngani Jesús kiji ko xutare nangi Judea. 'Ba kio tsek'ejñako jó jáñ nixtjin nga yatenda xuta xi tjin kio. ²³'Ba nde Juan tibatenda xuta jngu nga'nde xi Enón 'mi, nga'nde xi tijñat'a tiñare Salim, ngat'a 'ñu tjin nanda kio, 'ba ja'e xuta nga kisatenda. ²⁴'Ngu Juan kje s'eyajín nduya ya'a.

²⁵'Ba 'batsa'en nchja xi xutare Juan 'etuts'inre nga josiko jngu xuta judío ngat'are jótsa'en tjinnere nga sitsje yojore xuta ngixkun Na'enchana. ²⁶'Ba 'batsa'en xutare Juan kikun 'ba kitsure:

—Maestru, xuta xi ja'ekunri xingunda ndaje Jordán xi kjinukjuai ngat'are, kui = xi 'ba nde tibatenda 'ba ngatsi'i xuta inyafechukun.

²⁷'Ba Juan kitsingojo:

—Tumé ma sakure xuta tsa bi ngank'aa kika'enire. ²⁸Jun = xi nda kjinu'yanu nga kixiān, nga bi an xi Cristo, tu kjinikasentitjun = nā. ²⁹Joni jngu kjuabixan. Xuta xi tibixanko xi chjun, kui = xuta xi xi'iun. 'Ba amigure xi xi'iun xi sejñat'are 'ba tibasen ñojonre mé = xi titsu, kui = xi 'ñu tsja mare nga nt'ere jndare xi xi'iun. 'Ba nde 'ba = tsa'enni ko an nganda'e. Je tijngu kjuatsjana.

³⁰'Ba Juan kitsu ngisa:

—Machjen = nga kui ngisa nk'a ngatamijin ngisa, 'ba ngatjandejān an.

³¹'Xi ndibani ngank'aa, kui = xi ngisa je ngisa nga ko mare tu'yañu. Xi ngasun'ndio tse'e, kui = xuta xi ngasun'ndio nangire 'ba ngat'are xi tjima ngasun'ndio nchja. Xi ndibani ngank'aa, kui = xi ngisa je ngisa nga ko mare tu'yañu ³²'ba titsuyakixi = ngat'are mé = xi tsabe 'ba xi kjint'e. Tunga tu'yá makjainre ngat'are mé = xi titsu. ³³Tunga xi makjainre mé = xi titsu kui, kui = xi tsikixiya nga Na'enchana xi tjinre kjuakixi. ³⁴Ngat'a xi Na'enchana kitsikasen, enre Na'enchana nchja, ngat'a Na'enchana kitsja yejere Isennixtjintsjere. ³⁵Na'enchana 'ñu = tsimején Ki'ndire, 'ba ngayéje xi tjin je kitsingantsja ngaya ntsja. ³⁶Xi makjainre ngat'are Ki'ndiu, kui = xi tjinre kjuabenichun xi bi fet'a. Tunga xi bi tsik'etjusunre enre Ki'ndiu, kui xi bi s'ere kjuabenichun. Tusa kjuastire Na'enchana tijñanere.

Jesús fako njimi jngu chjun xi tse'e Samaria

4 ¹Xuta fariseo kjint'e en nga Jesús ngisa 'ñu tjin ngisare xuta nga ko mare Juan 'ba nga ngisa 'ñu nkjin xuta tibatenda ngisa. ²(Ninga bi Jesús fa xi tibatenda xuta. Tu xutare xi 'ba inyatsa'en.) ³'Ba kionga Jesús tsabe mé = xi kjint'e xuta fariseo, 'batsa'en 'etju nangi Judea 'ba jendiba ngani nangi Galilea.

⁴'Ba tjinne nga kjua'axtiu nangi Samaria. ⁵'Ba 'batsa'en ja'e Sicar, naxinanda xi tijña ngajinre nangi Samaria, naxinanda xi tijñat'a tiñare xu'ba xi Jacob kitsjare ki'ndire xi Kuse 'mi. ⁶'Ba kio tijña ngojo nandare Jacob, 'ba Jesús kik'ejñat'a ngojo nandabiu, ngat'a je jejndare nga tsu'ba ngaya ndiyo. Jeru mején nyusen ya'a. ⁷'Ba kio ja'e jngu chjun xi tse'e Samaria xi ja'ek'axje nanda. 'Ba Jesús kitsure:

—Ta'echinaq nanda xi k'uiā.

⁸Ngu kui chubabiu bi tjinduko xutare, ngat'a xichine = kikatse ngajin naxinando.

⁹'Ba chjunbiu kitsure:

—¿Jótsa'en an techja'anaa nanda xi s'i, nga ji jngu xuta judío kuáin 'ba nga an jngu = ña chjun xi tse'e Samaria?

Chjunbiu kitsu kibi ngat'a bi nda ya'a xuta judío ko xuta xi tse'e Samaria.

¹⁰'Ba Jesús kitsingojore:

—Tsa 'yari mé = xi Na'enchana tsja 'ba tsa 'yaxkuin 'yá = xi timi'ari nanda, ji xja'a_ri 'ba kui sja = ri nanda xi tsjare kjuabenichun xuta.

¹¹'Ba chjunbiu kitsu nganire:

—Ji na'en, tsajainri mé = xi kjui'naxjekoni nando, 'ba ne nanga ngojo nando. Ngu, ¿ñá k'uinchja'e nanda xi tsjare kjuabenichun xuta? ¹²¿A ngisa = je ngisai ji nga ko mare xuta chingana Jacob? Kui xi 'ejñana ngojo nandabi, xi ndekui kits'ini nandare 'ba 'ba nde kits'i ki'ndire ko tjiuba xi kis'ere.

¹³'Ba Jesús kitsure:

—Nitu 'ya xi k'ui nandabi kuaxinda = nganire. ¹⁴Tunga xi k'ui nanda xi an tsjaa bi nde kuaxinda ngisanire. Ngat'a nanda xi tsjaa, kui = xi kuan ngajin yojore xutabiu joni jngu ngojo nanda ña ngantsjai 'betju tajngu nanda, 'ba 'batsa'en sjare kjuabenichun xi bi fet'a.

¹⁵'Ba chjunbiu kitsu:

—Na'en, ta'ena nandabiu, tuxi bi nde kuaxinda ngisanina 'ba bi nde kuja'ek'exjeña nanda nga'e.

¹⁶'Ba Jesús kitsu nganire:

—T'ichja'e xi'inri 'ba ndekue nga'e.

¹⁷—Tsajainna xi'in —kitsu chjunbiu.

'Ba Jesús kitsure:

—Kjuakixi = xi tesji, nga tsajainri xi'in. ¹⁸Ngat'a je ón xi'in tsikenikue, 'ba xi tenikue nganda'e bi xi'inri mani. Kjuakixi = xi kisji.

¹⁹'Ba chjunbiu kitsure:

—Na'en, xuta chinga profeta = ru kuáin. ²⁰Xuta chingani kitsichjire Na'enchana nga'e nindubi. Tunga jun mixun = ñu nga naxinanda Jerusalén = nga'nde ña machjen nga sichjire Na'enchana.

²¹'Ba Jesús kitsure:

—Na, ngatjamakjainri mé = xi texinra. Kjua'e nixtjin kionga bi nde kja'eñu nindubi 'ba bi nde kuanginñu naxinanda Jerusalén nga sichji_ru Na'enchana. ²²Jun bi 'yo 'yá = xi nichji_ru. Tunga jin 'ya = ni 'yá = xi nichji_ri, ngat'a ngajinre xuta judío = ndibani xi sik'angi xuta. ²³Tunga je tifa'e nixtjin 'ba nganda'e = nga xuta xi tsichji kjuakixire Na'enchana sichjire nga ko fani kjuakixi jotsa'en kuakuyare Isennixtjintsjere Na'enchana. Ngat'a kui = xuta xi 'batsa'en mejénre Na'enchana nga sichjire. ²⁴Na'enchana, kui = xi Isennixtjin. Kui kjuañu xi sichjire, tjinnere

nga ko fani kjuakixi sichjire jotsa'en kuakuyare Isennixtjintsjere
Na'enchana —kitsu Jesús.

²⁵'Ba chjunbiu kitsure:

—'Be = ña nga kjua'e Mesías (kui xi Cristo 'mi). 'Ba kionga kui kjua'e,
kuetsuya yejena jó tsunire xi tjin.

²⁶—Kui = ña, xi tifakori —kitsu Jesús.

²⁷'Ba kio ja'e ngani xutare, 'ba kuakunre nga Jesús tifako nijmi jngu
chjun. Tunga ni'yá kuán kakun tsiningiyare mé = xi mejénre asa mé = xi
tifako nijmi chjunbiu. ²⁸'Ba 'batsa'en chjunbiu 'ejña nisare 'ba kiji ngajin
naxinando nga kike'ere nijmi xuta 'ba kitsu:

²⁹—Ndechutsejen_ru jngu xuta xi kitsunā ngayéje xi tu je kitsa'aan. Ngu
tsa kui = ni xi Cristo.

³⁰'Ba 'batsa'en 'etjutsi'i naxinando 'ba kiji ña tijña Jesús. ³¹'Ba kionga
chjunbiu kiji ngajin naxinando, xutare Jesús inya'bets'are nga inyatsure:

—Maestru, tinchjachi.

³²Tunga Jesús kitsure:

—Tjin = nā xichine xi bi 'yo jun.

³³'Ba 'batsa'en xutare tsiningiyakañare xinkjin:

—¿A tjin = tsé xi ja'ekore xichine?

³⁴'Ba Jesús kitsure:

—Xi chinenā, kui = nga sa'aan jotsa'en mejénre xi kitsikasennā 'ba nga
sik'etjusaan xa xi tse'e. ³⁵¿A bi mixun jun: “Ñujun sa chaja ngissa nga kjua'e
chanre tsujmi ntjio”? Tunga an xin_nuu: Chju'ingiu tuxkún 'ba chutsijon.
Xuta xi ndiba jan jo = ni chan xi je ja'e nixtjinre, 'ba je kuan s'eku. ³⁶Xi
'beku chon, kui = xi machjire. 'Ba chan xi ti'beku, kui xi tsunire xuta xi
s'ere kjuabenichun xi bi fet'a. 'Ba 'batsa'en tujngu ngatatsitsja xi 'bentje 'ba
xi 'beku chon. ³⁷Ngat'a kjuakixi = xi tsu en xi tsu: “Jngu xi 'bentje 'ba
kja'ere xi 'beku.” ³⁸An kitsikasen_nuū nga k'ueku chanre tsujmi ntje xi bi
jun kik'engiu kjuanima. Kja'e xi 'etuts'inre xo, tunga ko jun texuntsjo
nganda'e chjire xa xi kitsa'en —kitsu Jesús.

³⁹'Ba nkjin = xuta xi tse'e Samaria xi tjindu nga'ndebiu kuakjainre
ngat'are Jesús, ngat'a chjunbiu kitsu: “Kitsunā ngayéje xi tu je kitsa'aan.”

⁴⁰Bamani, kionga xuta xi tse'e Samaria ja'ekun Jesús, tsil'are nga k'uejñako
kio. 'Ba jó nixtjin tsek'ejña Jesús, ⁴¹'ba 'ñu nkjin xuta kuakjain ngisare
ngat'are en xi kinchja. ⁴²'Ba xutabiu kitsure chjunbiu:

—Nganda'e makjainni bi tu ngat'are en xi kisji. Ngat'a jin fani xi je
kjinu'ya_ri 'ba 'ya = ni nga kjuakixi = nga kui = xi sik'angi xuta xi tse'e
ngasun'ndio.

Jesús tsinda ki'ndire jngu xuta xi tsa'exat'are rey

⁴³Kionga je ja'a jó nixtjin, Jesús 'etju kio 'ba kiji ngani nangi Galilea.

⁴⁴Ngat'a Jesús kitsuyakixi nga jngu profeta bi 'yakun ña nangire fa. ⁴⁵'Ba kionga echu nangi Galilea, xuta xi kio tse'e kiskjebetjo, ngat'a tsabe ngayéje xi kitsa'en Jesús naxinanda Jerusalén ngajinre s'iu. Ngat'a ko kui kiji s'iu.

⁴⁶'Batsa'en echu ngani Jesús Caná, nga'nde xi tijña ngajinre nangi Galilea, ña nando kitsa'enni binu. 'Ba naxinanda Capernaum tijña jngu xuta xi tsa'exat'are rey xi 'ñu tji'me ki'ndire. ⁴⁷Kionga kui kjint'e en nga Jesús 'etju nangi Judea 'ba nga ja'e nangi Galilea, 'batsa'en ja'ekun Jesús 'ba 'ets'are nga kuaje ndaba, tuxi sindani ki'ndire xi je mején kueya.

⁴⁸'Bamani Jesús kitsure:

—Tsa bi xio kjuakun ko chuba xi bakutsejen kjua'ñure Na'enchana, bi kuakjainnu.

⁴⁹'Ba xi tsa'exat'are rey kitsure:

—Na'en, ti'en kjuanda, ndibafanichi nde'anire nga kje 'mejín ki'ndina.

⁵⁰'Ba kio Jesús kitsure:

—T'in ngani ni'yari. Je nda ngani ki'ndiri.

'Ba xutabiu kuakjainre en xi kitsu Jesús 'ba kiji. ⁵¹'Ba kionga je masen tjen ndiyo, kisatejin nchja chu'ndare 'ba kitsure:

—Je nda ngani ki'ndiri.

⁵²'Batsa'en xutabiu tsiningiyare nchja chu'ndare jó chun 'etuts'inre nga kuanda ngani ki'ndire, 'ba nchjabiu kitsingojoore:

—Chuba jngu nga kuangixun ngujña 'etjukajinre chi'in nt'ai ki'ndiri.

⁵³'Batsa'en na'enre ki'ndibiu ja'etsjenre nga kui = chubabiu nga Jesús kitsure: "Je nda ngani ki'ndiri." 'Ba xutabiu ko ngatsi'i xi tjin ngaya ndaba kuakjainre ngat'are Jesús. ⁵⁴Kui kjuakunbi xi majóni xi kitsa'en Jesús, kionga 'etju nangi Judea 'ba ja'e ngani nangi Galilea.

Jesús tsinda jngu xuta xi bi ma fi

5 ¹Kja'e nixtjin ngani kionga xuta judío inya'baxje jngu s'i, Jesús kiji naxinanda Jerusalén. ²'Ba kio tijña jngu nga'nde ña inya nanda xi tiñare xuntjare naxinando xi Xuntja Chutsanga 'mi. Kui nga'nde ña inya nanda xi Betesda 'mi nga en hebreo. 'Ba ón mani ngi ni'yare, ³ñā tjindu nkjin xuta xi sefesun: xuta ka, xi bi ma fi, 'ba ko xi bi nda ndsaku. Kui xi inyakuyare nga steya nando. ⁴Ngat'a tu sak'ua nga jngu ankjere Na'enchana fa'e ngajin nga'ndebiu ña inya nanda 'ba tsiteyangire, 'ba xi tjun tsungijin yojore ngajin nando kionga je kiteya, kui = xi manda tume chi'in xi kunre. ⁵'Ba kio kjijñajinre xuta xi sefesun jngu xuta xi

kuakantjo'on jáñ nu tjinre nga tji'me. ⁶'Ba kionga Jesús tsabe nga xutabiu tikjijña kio 'ba 'ba nde tsabe nga je nkjin nu tjinre nga tji'me, kitsure:

—¿A mejénri kuanda ngani?

⁷'Ba xuta xi tji'mio kitsu:

—Ji na'en, tu'yá tjinnä xi kuasekonä, tsa sungijinnä nando kionga teya.

'Ba kionga sungijan yojonä tsakaiñu, tu kja'e xi tjun tsungijin yojore.

⁸'Ba Jesús kitsure:

—Tisetjen, chjube nijñari xi tetsujñasin 'ba t'in.

⁹'Ba ndekuini chubabiu kuanda ngani xutabiu, 'ba ja'aya nijñare xi tikjijñasun 'ba kiji. Tunga kui nixtjinbiu, nixtjin nga nikja'aya = . ¹⁰Kui kjuañu xuta judío kitsunire xuta xi kuando:

—Xutu = nganda'e. Bi tixa'nderi nga x'e nijñari.

¹¹'Ba xutabiu kitsure:

—Xi kitsindana, kui xi 'ba kitsuna: “Chjube nijñari xi tetsujñasin 'ba t'in.”

¹²'Ba nchjabiu tsiningiyare:

—¿'Yá = xi 'ba kitsuri: “Chjube nijñari xi tetsujñasin 'ba t'in”?

¹³Tunga xuta xi kuanda bi be 'yá = xi kitsinda, ngat'a Jesús je kijijinre ngajinre xutankjiun xi inya kio. ¹⁴'Ba jaskan Jesús kiskajin ngani xutabiu ña ma ndetsinre ningu 'ba kitsure:

—Ji na'en, je kuanda ngani nganda'e. Bi nde ña'anni je, tuxi bi nde satet'aniri xi ngisa ch'o.

¹⁵'Ba 'batsa'en xutabiu kiji 'ba ye'ere nijmi xuta judío nga Jesús = xi kitsinda. ¹⁶'Ba kui kjuañu xuta judío kitsjengikeni Jesús, ngat'a tsa'en = kibi nixtjin nga nikja'aya. ¹⁷'Ba 'batsa'en Jesús kitsure nchjabiu:

—Na'enna titsa'exa ka'nda nganda'e, 'ba 'ba nde an tetsa'exa.

¹⁸Kui = kjuañu xuta judío ngisa tsangisjai ndiyanire nga mejénre sik'en Jesús, ngat'a bi tsa tu nixtjin nga nikja'aya tjemangane, tunga 'ba = nde tsu nga Na'enchana xi na'enre 'ba 'ba = tsa'en ndekui tajngu joni Na'enchana kitsa'en yojore.

Jesús tsuya ngat'are xare

¹⁹'Ba 'batsa'en Jesús kinchja 'ba kitsure nchjabiu:

—Kjuakixi = xi texin_nuu. Tumé ma tsa'en Ki'ndire Na'enchana xi tu kuenda tse'e. Tu kui sani mé = xi tjibe nga titsa'en Na'enre, kui = xi tsa'en kui ngayeje. Ngat'a ngayéje mé = xi tsa'en Na'en, ndekuinire xi tsa'en Ki'ndiu. ²⁰Ngat'a Na'en 'ñu = tsimején Ki'ndiu 'ba baku = re ngayéje mé = xi tsa'en. 'Ba kuaku = re xa xi ngisa je ngisa nga ko mare kibi, tuxi kuakunninu. ²¹Ngat'a jotsa'en Na'en tsikja'ayare xuta ngajinre mik'en 'ba tsik'endukun ngani, 'ba = nde tsa'en Ki'ndiu tsik'endukun xi mejénre

sik'endukun. ²²Ngat'a bi Na'en xi tsa'enre kjua xuta. Tusa Ki'ndiu kitsjare nga kui xi sa'enre kjua ngatsi'i xuta, ²³tuxi ngatsi'i xuta skuekunni Ki'ndiu jotsa'en bekun Na'en. Xi bi bekun Ki'ndiu, 'ba = nde bi bekun Na'en xi kui kitsikasen.

²⁴'Kjuakixi = xi texin_nuu. Xi kuasen ñojon enna 'ba kuakjainre ngat'are xi kitsikasenna, kui = xi s'ere kjuabenichun xi bi fet'a. 'Ba bi si'anre kjua ngat'are jere xutabiu, ngat'a je ja'axtiu ngajinre kjuabeya 'ba ja'as'en ña tjin kjuabenichun. ²⁵Kjuakixi = xi texin_nuu. Kjua'e = chuba 'ba nganda'e = nga je ja'e chubabiu kionga mik'en kjuint'e jndare Ki'ndire Na'enchana. 'Ba xi kjuint'e, kui = xi s'ere kjuabenichun. ²⁶Ngat'a jotsa'en tu ngat'a tse'e Na'enchana tijña kjuabenichun, 'ba = nde tsa'en kitsja nga tu ngat'a tse'e Ki'ndiu k'uejña kjuabenichun. ²⁷'Ba Na'en kitsjare kjua'ñu Ki'ndiu tuxi sa'enire kjua xuta, ngat'a kui = xi Ki'ndire Xuta xi'iun. ²⁸Bi makunnu kibi. Ngat'a kjua'e = chuba kionga kjuint'e jndare Ki'ndiu ngatsi'i xuta xi kjiyunijin ²⁹'ba kuisetjen ngani. Xi nda kitsa'en, kui = xi kuisetjen nga s'ere kjuabenichun. Tunga xi bi nda kitsa'en, kui = xi kuisetjen nga si'anre kjua.

Jesús tsu mé = xi bakutsejen nga kika'ere kjua'ñu

³⁰Tumé ma tsa'añan xi tu kuenda tsa'an. Jotsa'en nt'ia, 'ba = tsa'en tsa'añan kjua. 'Ba kixi tsa'añan kjua, ngat'a bi an 'baxje_ra kjua'ñu yojona. Tusa tsa'añan xi mejénre Na'en xi kitsikasenna. ³¹Tsa an xinyakixia ngat'ana, bi ndiya chjubere en xi xiñan. ³²Tunga tjin = jngu xi tsuyakixi ngat'ana, 'ba 'be = ña nga kjuakixi = en xi tsuyakixi ngat'ana. ³³Jun kjinikasion nchja xi kikiningiyare Juan, 'ba kui = xi kitsuyakixi ngat'are mé = xi kjuakixi. ³⁴Tunga an bi machjenna tsa xuta kuetsuyakixi ngat'ana, tunga te'bejnatsejen_nuu kibiu, tuxi k'uangiñu. ³⁵Juan, jo = ni jngu ndi'i xi kiti 'ba kitsitsejen, 'ba jun kuamejénnu nga kjinitsjajin ngutjun ndi'ire. ³⁶Tunga an tjinna xi tsuyakixi ngat'ana xi ngisa je ngisa nga ko mare en xi kinchja Juan. Ngat'a xa xi kitsjana Na'enchana nga sik'etjusañan 'ba xi tetsa'añan nganda'e, kui = xi 'ba nde titsuyakixi ngat'ana 'ba tibakutsejen nga Na'enchana xi kitsikasenna. ³⁷'Ba Na'en xi kitsikasenna, kui = xi 'ba nde titsuyakixi ngat'ana. Jun kje nu'yajin_ru jndare ninga kje 'yajíun jó kji'i. ³⁸Ninga bi tijñajin inimanu enre, ngat'a bi makjainnu ngat'are xi kitsikasen. ³⁹Ne 'ñu chut'ayo enre Na'enchana, ngat'a manu nga kio sakujinnu kjuabenichun xi bi fet'a. 'Ba ndekuini enre Na'enchana xi 'ba nde titsuyakixi ngat'ana, ⁴⁰tunga bi mejénnu fo'o ngat'ana, tuxi s'eninu kjuabenichun.

⁴¹'Bi kjuajere xuta xi temangisjaña. ⁴²Tunga an 'bexkun_nuu 'ba 'beña nga bi nimijion Na'enchana. ⁴³Ngat'a ja'e = ña ngat'are ja'enre Na'enchana, 'ba

jun bi techjubetjonuu. Tunga tsa kja'e kjua'e xi tu ja'enre ya'a sa, tusa kui xjubetjo. ⁴⁴Kui kjuañu, ¿jó tsa'en kuakjainninu ngat'ana? Tsa nde ngajinre xingiu mejénninu s'enu kjuaje 'ba bi minyisjo kjuaje ngixkun Na'enchana xi jngututu. ⁴⁵Bi nikja'etsjion tsa an kuaneje_nuu ngixkun Na'enchana. Xi kuanejenu, Moisés = xi techuya_ru nga sakunu kjuanda ngat'are. ⁴⁶Ngu tsa makjainnu mé = xi kitsi'indu Moisés, 'ba = nde kuakjainnu ngat'ana, ngat'a Moisés kitsi'indu = ngat'ana. ⁴⁷Tunga tsa bi makjainnu mé = xi kitsi'indu Moisés, ¿jótsa'en kuakjainninu en xi tenchjaa? —kitsu Jesús.

Jesús tsikjén ón mi xuta

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

6 ¹Kja'e nixtjin ngani Jesús kiji xingunda ndachikun Galilea, xi 'ba nde ndachikun Tiberias 'mi. ²'Ba ne nkjin xuta tjenngire, ngat'a tsabe kjuakun xi kitsa'en nga kitsinda xuta xi sefesun. ³'Ba 'batsa'en Jesús tsijin jngu nindu 'ba kio tsek'ejñako xutare. ⁴Kui nixtjinbiu je tjimatiña s'i pascua xi 'baxje xuta judío. ⁵Kionga Jesús kiskutsejen 'ba tsabe nga ne nkjin xuta inyatsitiñat'are, kio jako Felipe 'ba kitsure:

—¿Ñá = ñu kuinda niñuxtila xi skine xutankjiun?

⁶Tunga tuxi skut'áyakoni Felipe nga 'ba kitsure, ngat'a be = kui mé = xi sa'en. ⁷'Ba 'batsa'en Felipe kitsu:

—Tsa jó sientu ton denario niñuxtila kuinda, ninga tsa ichi ichi kua'ere nga jngu jngu, bi kuanni.

⁸'Ba 'batsa'en kinchja jngu xutare Jesús xi Andrés 'mi, xi nts'e mani Simón Pedro 'ba kitsu:

—Nga'e sejña jngu chi'ndi xi ya'a ón niñuxtila xi kuandakoni cebada ko jó tjiuti. Tunga, ¿jótsjina kuanire xutankjiun kibiu?

¹⁰'Ba 'batsa'en Jesús kitsu:

—'Ba t'in_ru nga ngat'endu ngatsi'i xuta.

'Ba kui nga'ndebiu ne tjin xka ngijña, 'ba tsek'endu ngajin ngijño jeru mején ón mi xuta xi'in. ¹¹'Ba 'batsa'en Jesús kiskjebe niñuxtilo 'ba kitsjare kjuanda Na'enchana 'ba kitsitsojosunre xuta xi tsik'endu kio. 'Ba 'ba nde kitsiko tjiuti ngayeje nga kitsjare jotjin mejénre xuta. ¹²'Ba kionga je nda kitsere xuta, 'batsa'en jako ngani xutare 'ba kitsure:

—T'eku xkua xi ts'angiu, tuxi tumé kjuetsunni.

¹³'Ba 'batsa'en nchjabiu 'eku xkua xi ts'angire niñuxtila cebada xi ón, 'ba tejó nisin kuán xkua xi ts'angire xuta. ¹⁴'Ba kionga xutankjiun tsabe kjuakun xi kitsa'en Jesús, 'batsa'en 'ba kitsure xinkjin:

—Kjuakixi = nga kui xuta chinga profeta xi tjinnere nga kjua'e ngasun'ndebi.

¹⁵Tunga Jesús tsabe nga nchjabiu mejénre kueko kjua'ñu nga rey sa'en. Kui kjua tsakasent'axin nganire nga kik'ejña tajngu nindu.

Jesús fisun ndachikun

Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶Kionga je tjima'ña, xutare Jesús ja'ejen 'nda ndai ndachikun. ¹⁷'Ba kionga je kuajñure nde, tunga tojo kje fa'etjenngijín Jesús, ja'as'en barku, tuxi kjua'axtiukjani ndachikun nga kuaje Capernaum. ¹⁸'Ba tukjuan kuán jngu ntjo 'ñu xi niki kiskjenitjen ndachikun. ¹⁹Kionga je echu ón asa jon kilómetro, kio tsabe nchjabiu nga Jesús ndibasun ndachikun nga titsitiñat'are barku, 'ba kitsakjun.

²⁰Tunga Jesús kitsure:

—An = ñaq. Bi kun.

²¹'Ba nchjabiu kuatsjare nga Jesús ja'as'en barku, 'ba tukjia'a echu sani nangi ña inyafi.

Jesús tsuya ñáre niñuxtila xi kjuakixi

²²Nga kuanyujun xuta xi tsek'endu xingunda ndachikun tsabe nga tu jngu sani barku xi 'etju kio 'ba nga Jesús bi ja'as'en nga kiko xutare, ngat'a tu kiji suba = xutare. ²³'Ba 'batsa'en ja'e jó jáñ kja'e barku xi 'etjuni Tiberias nga ja'etiña ña kiskine niñuxtila xuta, kionga Jesús je kitsjare kjuanda Na'enchana. ²⁴'Bamani, kionga xutankjiun tsabe nga Jesús bi nde kio tijñani ninga xutare, 'batsa'en ja'as'en barkubiu nga kikangisjai kui naxinanda Capernaum. ²⁵'Ba kionga je kuasjaire xingunda ndachikun, kitsure:

—Maestru, ¿kjia'áñu ja'e nga'e?

²⁶'Ba Jesús kitsingojo:

—Kjuakixi = xi xin_nuu. Kji'yañu kjuakun xi kitsa'añ, tunga bi kui kjuañu teminyisjaininuu. Tu Ngat'are = nga nda kitsitsenu niñuxtila xi kichinio, kui kjuañu teminyisjainiñuu. ²⁷Bi ña'axa_ru xichine xi mare fe. Tusa ti'axa_ru xichine xi bi fe, xi sjanu kjuabenichun xi bi fet'a. Kui xichinebiu xi sjanu Ki'ndire Xuta xi'iun, ngat'a kui = xi 'exare Na'enchana.

²⁸'Ba nchjabiu kitsu:

—¿Mé = xi tjinnere nga si'een jin, tuxi sik'etjusunnií xa xi mejénre Na'enchana?

²⁹'Ba Jesús kitsingojo nganire:

—Kui xa kibi xi mejénre Na'enchana nga sik'etjusun, nga tjinnere nga kuakjainnu ngat'are xi kitsikasen.

³⁰'Ba nchjabiu kitsu ngani:

—¿Mé = kjuakun xi kuakutsejennii, tuxi xianii 'ba kuakjainni ngat'a tsji? ¿Mé = xa xi ñe'en? ³¹Joni xuta chingana, kui xi kiskine tsajmi xi chine xi mana 'mi kionga tsek'endu nangi t'axiun. Ngat'a 'ba = tsa'en kua'indut'a enre Na'enchana: “Ngank'aa kika'enire niñuxtila xi kiskine.”

³²'Ba Jesús kitsu:

—Kjuakixi = xi xin_nuu. Bi Moisés xi kitsjanu niñuxtila xi jendibajenni ngank'aa. Tusa Na'enchana tsja_nuu nganda'e niñuxtila xi kjuakixi xi ndibajenni ngank'aa. ³³Ngat'a niñuxtila xi tsja Na'enchana, kui = xi jendibajenni ngank'aa 'ba mare tsik'endukun xuta ngasun'ndebi.

³⁴'Ba nchjabiu kitsu:

—Na'en, ta'entsjainií niñuxtilabiu.

³⁵'Ba Jesús kitsure:

—An = ña niñuxtila xi tsik'endukun xuta. Xi kjua'e ngat'ana bi nde kuabojonire, 'ba xi kuakjainre ngat'ana bi nde kuaxindanire. ³⁶Tunga je kixin_nuu, ninga tsa te'yanuu tunga bi tjimakjainnu. ³⁷Ngatsi'i xuta xi Na'enna tsjaná kjua'e ngat'ana, 'ba xi kjua'e ngat'ana bi k'uaxjia ngandetsian. ³⁸Ngat'a ngank'aa jendibajenña, tuxi sik'etjusunña jotsa'en mejénre Na'en xi kitsikasenna 'ba bi jotsa'en an mejénna. ³⁹'Ba xi kitsikasenna mejénre nga njnguuú sichajaq xi je kitsjaná. Tusa mejénre nga sikja'aya ngani_ra ngajinre mik'en xutabiu nga kjuet'a nixtjin. ⁴⁰Ngat'a Na'enna mejénre nga ngatsi'i xi skue Ki'ndiu 'ba kuakjainre ngat'a tse'e s'e=re kjuabenichun xi bi fet'a. 'Ba an sikja'aya ngani_ra ngajinre mik'en xutabiu nga kjuet'a nixtjin —kitsu Jesús.

⁴¹'Ba 'batsa'en xuta judío ch'otsa'en kinchja cheje ngat'a tse'e Jesús, ngat'a kitsu nga kui = xi niñuxtila xi ngank'aa jendibajenni. ⁴²'Ba kitsu:

—¿A bi kui xutabi xi Jesús, ki'ndire Kuse? 'Yaña na'enre ko nare. ¿Jó tjinnire nga 'ba titsu nga ngank'aa jendibajenni?

⁴³'Ba Jesús kitsure:

—Bi ch'otsa'en chuko xingiu ngat'are mé = xi kixian. ⁴⁴Ngat'a ni'yá kuan kjua'e ngat'ana tsa bi Na'en xi kitsikasenna kjua'eko, 'ba an sikja'aya ngani_ra ngajinre mik'en nga kjuet'a nixtjin. ⁴⁵'Ba = tsa'en kitsi'indu nchja chinga profeta: “Na'enchana kuakuyare ngatsi'i xuta.” 'Bamani, ngatsi'i xi basen ñojonre Na'enchana 'ba xi mare ngat'are mé = xi tsu, kui = xi kjua'e ngat'ana.

⁴⁶'Nisa 'yajín be jó kji'i Na'enchana. Tu jngu sani xi jendibani ña tijña Na'enchana, kui = xi je tsabe jó = kji'i kui. ⁴⁷Kjuakixi = xi xin_nuu. Xi kuakjainre ngat'ana, kui = xi tjinre kjuabenichun xi bi fet'a. ⁴⁸An = ña niñuxtila xi tsjare kjuabenichun xuta. ⁴⁹Xuta chinganu kiskine tsajmi xi chine xi mana 'mi nangi t'axiun, tunga tojo jesun. ⁵⁰Tunga niñuxtila kibi ngank'aa jendibajenni, tuxi tu'yani xi skine bi nde kueyani. ⁵¹An = ña

niñuxtila xi tijñakun xi ngank'aa jendibajenni. Tsa tjin xi skine niñuxtilabi, kui = xi s'ere kjuabenichun xi bi fet'a. 'Ba niñuxtila xi sja, kui = xi yojona xi sjantjai_ra xuta ngasun'ndebi tuxi s'enire kjuabenichun —kitsu Jesús.

⁵²'Ba 'batsa'en xuta judío tu josiko xinkjin 'ba kitsu:

—¿Jó tsa'en kuan sjana yojore xutabi nga xinia?

⁵³'Ba Jesús kitsu:

—Kjuakixi = xi xin_nuu. Tsa bi xino yojore Ki'ndire Xuta xi'iun 'ba bi s'iu jinre, bi s'e kjuabenichun ngajinnu. ⁵⁴Xi skine yojona 'ba k'ui jinna, kui = xi s'ere kjuabenichun xi bi fet'a, 'ba an sikja'aya ngani_ra xutabiu nga kjuet'a nixtjin. ⁵⁵Ngat'a yojona kui = xi xichine kjuakixi 'ba jinna kui = xi nanda kjuakixi. ⁵⁶Xi skine yojona 'ba k'ui jinna, kui = xi k'uendujinntsaina, 'ba an kuatejñajinntsai_ra. ⁵⁷Jotsa'en Na'enchana xi tsja kjuabenichun kitsikasenna 'ba ngat'are kui tejñakuan, 'ba = nde tsa'en ngat'are xuta xi sa'enna xichinere, kui = xi sja_ra kjuabenichun. ⁵⁸Kibi = niñuxtila xi ngank'aa jendibajenni 'ba bi joni tsajmi xi chine xi mana 'mi xi kiskine xuta chinganu 'ba tojo jesun. Ngat'a xi skine niñuxtilabi, kui = xi s'ere kjuabenichun xi bi fet'a.

⁵⁹'Ba = tsa'en kinchja Jesús nga yakuya ngaya jngu ni'ya sinagoga naxinanda Capernaum.

En xi tsja kjuabenichun xi bi fet'a

⁶⁰Kionga kjint'e xutare en xi kinchja, 'batsa'en nkjin xi 'ba kitsu:

—¿'Yá = xi kuakjainre enbi? 'Nu = na'en tjinre.

⁶¹Tunga Jesús tsabe nga ch'otsa'en inyafocheje xutare ngat'are kibiu 'ba kitsure:

—¿A ch'o manu kibiu? ⁶²¿'Ba jó kuannu tsa xio Ki'ndire Xuta xi'iun kionga kuenijin ngani nga'nde ña jendibani? ⁶³Isennixtjintsjere = Na'enchana xi tsjare kjuabenichun xuta, tunga ni'mé xi tse'e ngasun'ndio kuanre sjare kjuabenichun xuta. 'Ba en xi kixin_nuu, kui = xi tse'e Isennixtjintsjere Na'enchana 'ba tsjare kjuabenichun xuta. ⁶⁴Tunga tjin = ngajinnu yak'a xi bi makjainre kitsu Jesús, ngat'a 'nda nga tut's'inre ja'ba be = 'yá xi bi makjainre 'ba 'yá xi singantsja. ⁶⁵'Ba 'ba nde kitsu:

—Kui = kjua 'ba kixinni_nuu nga tu'yá kuan kjua'e ngat'ana tsa Na'enchana bi sa'en nga kuan kjua'e ngat'ana.

⁶⁶'Nda kui nixtjinbiu nkjin xutare kitsikumare 'ba bi nde tsak'ajmekoni.

⁶⁷'Ba 'batsa'en Jesús jako xutare xi tejó 'ba tsiningiyare:

—¿A mejénnú kuangiu jun ngayeje?

⁶⁸'Ba Simón Pedro kitsingojo:

—Na'en, ¿'yá = ngisa xi kuangitjenngii? Ji = xi nukjua nijmi en xi tsjare kjuabenichun xi bi fet'a xuta. ⁶⁹Je makjainni 'ba 'ya = ni nga ji = xi Cristo, xi Ki'ndire Na'enchana xi tijñakun.

⁷⁰'Ba Jesús kitsure:

—An = kiskja'ajin_nuu jun xi tejó, tunga ngajinnu tjin jngu xi chanayi.

⁷¹Nga 'ba kitsu ngat'a tse'e Judas Iscariote kinchja. Xi ki'ndire Simón. Ngat'a kui = xi singantsja 'ba jngu xutare xi tejó.

Jesús fi jngu s'i naxinanda Jerusalén

7 ¹'Ba jaskan Jesús tsu'ba nangi Galilea. Bi kuamejénre nga tsak'ajme tsejen nangi Judea, ngat'a xuta judío xi tjindu kio tsangisjai ndiya jótsa'en sik'enni kui. ²Tunga je tjimatiña s'i xi 'baxje xuta judío xi s'ire ni'ya xi tu beni ngisa. ³'Ba 'batsa'en 'bi kitsu nts'e Jesús:

—Bi tu nga'e beni. Tusa t'in ña tijña nangi Judea, tuxi skueni xutari mé = xi teñe'en. ⁴Ngu tsa jngu xuta mejénre xiaxkun bi 'bejña'mo mé = xi tsa'en. Kui kjuanu tsa ñe'en kjuakun, tusa takutsejen_ri yojori xuta ngasun'ndebi ⁵—kitsu nts'e, ngat'a ni nts'ejín kuakjainre ngat'are kui.

⁶'Ba Jesús kitsure:

—Kje fa'ejín chubanq. Tunga ngat'anu jun, tume chubañu ma ño'on mé = xi mejénnú. ⁷Bi ma mastikenu xuta ngasun'ndebi jun, tunga inyamastike = na an ngat'a texinyata'enñä nga ch'o tjin mé = xi inyatsa'en. ⁸Tangiun jun s'iu. Tunga an bi kjuiq, ngat'a kje fa'ejín chubanq ⁹—kitsu Jesús 'ba tsek'ejña nangi Galilea.

¹⁰Tunga kionga je kiji nts'e Jesús, 'batsa'en kui kiji s'iu ngayeje. Tunga bi kiji tsejen, tu kiji 'mo. ¹¹'Ba xuta judío tsangisjai Jesús ngajin s'iu, 'ba kitsu:

—¿Ñá = ñu tijña xutabiu nde?

¹²'Ba ngatsi'i xutankjiun inyafo nijmi ngat'are Jesús. Tjin yak'a xi tsu: "Kui jngu = xuta xi nda xuta." 'Ba tjin yak'a xi kitsu: "Junjun. Kui jngu = xuta xi 'bonachare xuta."

¹³Tunga xutankjiun bi kuán kinchja tsejen ngat'are Jesús, ngat'a tsankjunke xuta judío.

Jesús bakuya ngajin s'ire ni'ya xi tu beni ngisa

¹⁴Kionga je masen tjen s'iu, Jesús ja'as'en ña ma ndetsinre ningü 'ba yakuya. ¹⁵'Ba xuta judío tu 'ba = kuánre 'ba kitsure xinkjin:

—¿Jótsa'en manire xujun xutabi, nga bi kiskut'aya?

¹⁶'Ba Jesús kitsure:

—En xi tebakuyaq bi tsa'an. Tse'e xi kitsikasenna. ¹⁷Tsa tjin xi mejénre sa'en jotsa'en mejénre xi kitsikasenna, kui = xi skue ñá ndibani en xi

tebakuyaa, tsa tse'e Na'enchana asa tu kuenda tsa'an tenchja^a. ¹⁸Jngu xuta xi tu kuenda tse'e nchja, kui = xi mejénre nga xiakun. Tunga xi mejénre nga xiakun xi kitsikasen, kui = xi nchjakixi 'ba tumé ma chaninejere.

¹⁹¿A bi Moisés xi kitsjanu kjuatexumo? Tunga njngujín jun tenik'etjesun kjuatexumo. ¿Ánñu mejénninu sik'ennu^u? —kitsu Jesús.

²⁰'Ba xutankjiun kitsingojo:

—iNgu isennixtjin xi bi nda tijñajinri! ¿'Yá = xi mejénre sik'enri?

²¹'Ba Jesús kitsure:

—Jngu kjuakun xi kitsa'a^an, 'ba ngat'are kui tu 'ba = kuán ts'i'inu.

²²Moisés yakuyanu nga sik'etjesun mé = xi circuncisión 'mi (ninga tsa bi fa Moisés xi 'etuts'inre kibiu, tusa nchja chinganu xi 'ejñatuts'innu kibiu.) 'Ba nik'etjesun kibiu ninga tsa nixtjin nga nikja'aya. ²³'Ba 'ba niko ki'ndi xi'innu ninga tsa nixtjin nga nikja'aya, tuxi bi kuiyuneñu kjuatexumare Moisés. Nda tjin tsu'ba. Tunga tsa 'ba ño'on, ¿ánñu temastichaninu^u nga nixtjin nga nikja'aya kitsindakjia^an ngayéje yojore jngu xuta? ²⁴Bi ño'on kjua tu ngat'are jotsa'en matsejen mé = xi tsa'en xuta. Tusa ko kjuakixi ti'on kjua.

Bi mankjinre xuta nga Jesús xi Cristo

²⁵'Ba 'batsa'en yak'a xuta xi Jerusalén tse'e 'bi kitsure xinkjin:

—¿A bi kui xutabi xi nchjabiu mejénre sik'en? ²⁶Ngu chutsijon. Tsja tsa'en tinchja tsejen 'ba tumé inyatsure. ¿A je kuankjinre xutaxo nga kui fa ni xi Cristo? ²⁷Tunga 'yaña ñá ndibani xutabi. Kionga kjua'e xi Cristo, tu'yá skue ñá kjua'eni.

²⁸'Ba 'batsa'en 'ñu kinchja Jesús nga yakuya ñá ma ndetsinre ningu 'ba kitsu:

—Temixun nga 'yanu^u 'ba nga 'yo ñá ndibañ^a. Tunga bi kuenda tsa'an ja'a^a. Xi kitsikasenna, kui = xi kjuakixi 'ba kui bi 'yo. ²⁹Tunga an 'be = ña. Ngat'a kio = jendibañ^a ñá tijña, 'ba kui = xi kitsikasenna.

³⁰'Ba 'batsa'en nchjabiu kuamejénre nga kue'ñu, tunga ni'yá kitsuba, ngat'a kje fa'ejín chubare. ³¹'Ba nkjin mani xuta xi inya ngajinre xutankjiun xi kuakjainre ngat'are kui 'ba kitsure xinkjin:

—Kionga kjua'e xi Cristo, ¿a ngisa = tse kjuakun sa'en ngisa nga ko mare xi titsa'en xutabi?

³²'Ba 'batsa'en xuta fariseo kjint'e mé = xi inyafo njimi xutankjiun ngat'are Jesús. 'Ba meni xi ngakure na'mi ko xuta fariseo kitsikasen nchja xi tsikuenda ningu, tuxi subani Jesús. ³³'Ba Jesús kitsu:

—Tu chuba nixtjin kuatejñajin ngisa_nuu^u, 'ba jaskan kjui ngañ^a ñá tijña xi kitsikasenna^a. ³⁴Kuijnyisjainu^u tunga bi nde xianinu. Ñá kuikatejñaa^a bi kuan kjuechu.

³⁵'Ba 'batsa'en xuta judío kitsure xinkjin:

—¿Ñá = kuaje xutabi, nga bi nde kuasjainina? ¿A kuekun tsé xingia xi tjindujinre xuta griego 'ba kio kuakuyare xuta griego? ³⁶'Ba: ¿Jó tsunire en xi kinchja nga tsu: "Kuijnyisjainuutunga bi nde xianinu", 'ba: "Ña kuikatejñaabi kuan kjuechu"?

³⁷Nixtjin nga je tifet'ani s'i'u, kui xi 'ñu 'baxje xuta, 'ba 'batsa'en tsakasen nduju Jesús nga 'ñu kinchja 'ba kitsu:

—Tsa tjin xi xindare, ngatjendiba ngat'ana 'ba ngat'i. ³⁸'Ba 'bi kuanre jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana. Xi kuakjainre ngat'ana, kui = xi stujin ngajin yojore ndaje xi tjinre nanda xi tsjare kjuabenichun.

³⁹'Bi kitsu Jesús nga kinchja ngat'are Isennixtjintsjere Na'enchana xi jaskan sakure xuta xi kuakjainre ngat'are kui. Ngat'a kui nixtjinbiu kje fa'ejín Isennixtjintsjere Na'enchana, ngat'a Jesús kje sakujíre kjuajere.

⁴⁰'Ba kionga xutankjiun kjint'e enbi, 'batsa'en jonijmi ngat'are Jesús.

—Kjuakixi = nini nga kui = xi xuta chinga profeta —kitsu yak'a.

⁴¹'Ba yak'a kitsu ngani:

—Kui = xi Cristo.

—Junjun —kitsu ngani kja'ere—. Ngat'a bi nangi Galilea kjua'eni xi Cristo. ⁴²¿A bi 'batsa'en kua'indut'a enre Na'enchana, nga ntjere David kjua'eni xi Cristo 'ba nga naxinanda Belén kjua'eni, ña nangire David?

⁴³'Ba 'batsa'en xutankjiun tsakjanya ngat'are Jesús. ⁴⁴'Ba tjin xi kuamejénre nga suba'ñu, tunga ni'yá 'ba kitsa'en.

⁴⁵'Ba 'batsa'en nchja xi tsikuenda ningü ja'e ngani ña tjindu xi ngakure nchja na'mi ko xuta fariseo.

—¿Áñu bi ja'ekoñu xutabiu nde? —kitsu xutaxo nga tsiningiyare.

⁴⁶'Ba nchjabiu kitsure:

—Ni'sa 'yajín 'batsa'en nchja jotsa'en tinchja xutabiu.

⁴⁷'Ba nchja fariseo kitsure:

—¿A 'ba = nde ko jun je tsak'onachanu xutabiu? ⁴⁸¿A tjin tsé ngajinre xutaxo xi makjainre ngat'are kui? 'Ba ¿a tjin tsé ngajinre xuta fariseo xi makjainre ngat'are kui ngayeje? ⁴⁹Tunga ngat'are xutankjiun xi bi mankjinre kjuatexumo, kui = xi ch'okun ngixkun Na'enchana.

⁵⁰'Ba 'batsa'en Nicodemo, jngu xi ngajinre, xuta fariseo xi ja'ekun Jesús nga jñu, kinchja 'ba kitsu:

⁵¹—Jo tsu kjuatexumana, titjun tjinnere nga kuasen ñojon_ra xuta, tuxi xiaña mé = xi kitsa'en. 'Ba jaskan si'an_ra kjua —kitsu.

⁵²'Ba nchjabiu kitsure:

—¿A 'ba = nde nangi Galilea ndibani ji ngayeje? Nda chut'aye enre Na'enchana 'ba xiani nga nisa jngujín profeta ndibani nangi Galilea.

⁵³'Ba 'batsa'en nga jngu jngu kiji ndaba.

Chjun xi kitsa'ent'are kjuachajngi xi'inre

8 ¹'Ba 'batsa'en Jesús kiji Tjengi Ya Olivo. ²'Ba kionga je kis'e isen nixtjin nga kuanyujun, ja'e ngani ningu. Kio ja'ekun ne nkjin xuta, 'ba kio tsik'ejña nga yakuyare. ³'Ba chjine kjuatexuma ko xuta fariseo ja'ekore jngu chjun xi kji'yare nga kjuachajngi titsa'ent'are xi'inre 'ba kitsikasen masen. ⁴'Ba kitsure Jesús:

—Maestru, chjunbi kji'yare nga kjuachajngi titsa'ent'are xi'inre. ⁵'Ba 'batsa'en kitsi'indut'a Moisés kjuatexumo nga ko ndiojo kjuinik'enkoni xi 'ba sa'en. 'Ba ji nde, ¿jó sji?

⁶Tunga tuxi kiskut'ayako = ni Jesús nga 'bi kitsure, ngat'a mejénre kuaneje. 'Ba 'batsa'en Jesús yejen tsindi nkjain 'ba ko najma ntsja kitsi'indut'a t'anangiu. ⁷'Ba ngat'a tojo inyaminingiyare nchjabiu, yejennk'a ngani nkjain 'ba kitsure:

—Xi tsajainjínre je, kui xi titjun ngate'ere ndiojo chjunbiu.

⁸'Ba 'batsa'en yejen tsindi ngani nkjain 'ba janda kitsi'indut'a t'anangiu. ⁹'Ba kionga kjint'e nchjabiu enbiu, nga jngu jngu kiji tsaka'anire xi ngisa 'ñu chinga. 'Ba 'batsa'en tu Jesús ko chjunbiu tsik'endujin masenre xutankjiun. ¹⁰'Ba 'batsa'en Jesús yejennk'a ngani nkjain 'ba kitsure:

—Na, ¿ñá kiji nchjabiu nde? ¿A tu'yá nde tibanejeniri nga tsu nga tjinnere nga kjuinik'enri?

¹¹'Ba chjunbiu kitsu:

—Junjun, na'en. Nijngujín.

'Ba Jesús kitsure:

—Ninga an bi xian nga kuitjaxti kjuanima ngayeje. T'in ngani 'ba bi nde mijnyije ngisani.

Jesús bakuya nga kui = xi ndi'ire xuta

¹²'Ba 'batsa'en Jesús jako ngani xutankjiun 'ba kitsure:

—An = ña ndi'i xi tsitsejenre xuta tse'e ngasun'ndebi. Xi kuetjenngina bi ña jñu chun kuetsuma. Tusa s'ere ndi'i xi sjare kjuabenichun.

¹³'Ba xuta fariseo kitsure:

—Tu ngat'a tsiji tenikixiya tajngui. Bi chjire en xi tesji.

¹⁴'Ba Jesús kitsingojo:

—Ninga tsa tu ngat'a tsa'an tetsikixiya, tunga chjire en xi tenchja, ngat'a 'be = ña ñá jendibaña 'ba ñá kjui ngaña. Tunga jun bi 'yo ñá jendibaña 'ba bi 'yo ñá kjui ngaña. ¹⁵Jun ña'an = ñu kjua jotsa'en tijña nga'e ngasun'ndebi, tunga an tu'yá tsa'en_rá kjua. ¹⁶'Ba tsa tsa'aan kjua, kixi tsa'aan, ngat'a bi tejña tajngua. Tusa tijñakona Na'en xi kitsikasenna. ¹⁷'Ba ka'nda kjuatexumanu 'bi = tsa'en kua'indut'a: “Tsa jó xuta ngusun

ma nga nchja, kui enbi xi chjire.”¹⁸Tu ngat'a ta'an = tetsikixiyaa, 'ba 'ba = nde Na'en xi kitsikasennaq titsikixiya ngat'anq ngayeje —kitsu Jesús.

¹⁹'Ba nchjabiu kitsure:

—¿Ná = ñu tijña Na'enri?

—Bi 'yanuuq ninga bi 'yo Na'ennaq. Tsa 'yanuuq, 'ba = nde xio Na'enna ngayeje —kitsu Jesús.

²⁰'Ba kui enbi xi kinchja nga yakuya ndetsinre ningu, ña tijña kaxare ton chje. 'Ba tu'yá kitsuba, ngat'a kje fa'ejín chubare.

²¹'Ba 'batsa'en Jesús kitsu nganire:

—An = kjui = ña 'ba kuijnyisjainuuq, tunga ngajinre jenu kueyajiun. Ña kjuiq bi kuan kjuechu.

²²'Ba xuta judío kitsu nganire xinkjin:

—¿Ánñu tsuni nga ña kuaje bi kuan kjuecha? ¿A titsikja'etsjen nga sik'en tajngu yojore?

²³Tunga Jesús kitsure:

—Ngindio tsojon, tunga an ngank'aa tsa'an. Ngasun'ndebi = nanginu jun, tunga an bi ngasun'ndebi nanginaq.²⁴Kui = kjuañu 'ba texinni_nuuq nga kueyajiun jenu. Tsa bi kuakjainnu nga 'yá = ña an, kueyajinñu jenu.

²⁵'Ba xuta judío tsiningiya nganire:

—¿'Yá = ni ji?

'Ba Jesús kitsingojoore:

—Xi je kixin_nuu 'ndani nga tut'sinre.²⁶Tse en tjinnq xi kuan kuinchjaq ngat'anu 'ba sa'en_nuu kjua. Tunga xi kitsikasennaq, kui = xi tjinre kjuakixi. 'Ba xi kjint'iq nga kinchja xi kitsikasennaq, kui = xi texin_ra ngasun'ndebi.

²⁷Tunga nchjabiu bi kuankjinre tsa ngat'are Na'enchana jako kui.²⁸Kui kjuañu Jesús kitsu ngisa:

—Kionga xjunitjennk'o Ki'ndire Xuta xi'iun, kio xio nga 'yá = ña an 'ba nga tumé tsa'aq xi tu kuendanq. Jotsa'en yakuyanaq Na'enchana, kui = xi texian. ²⁹Ngat'a xi kitsikasennaq, kui = xi tijñakonaq. Bi tsik'ejña tajngunaq Na'enchana, ngat'a tsik'etjusun ntsjai = ña mé = xi matsjare.

³⁰'Ba kionga 'bi titsu Jesús, ne nkjin kuakjainre ngat'are kui.

Jesús bakuya ngat'are 'yá xi ki'ndire Abraham

³¹'Ba 'batsa'en Jesús jako xuta judío xi kuakjainre ngat'are kui:

—Tsa janda sik'etjusun ennaq, kjuakixi = nga kuon xutanaq,³²'ba xiañu mé = xi kjuakixi, 'ba kjuakixiu sinndainu —kitsure.

³³'Ba nchjabiu kitsure:

—Jin ntjere Abraham kuáin, 'ba nisañajanni chu'nda mai. ¿Jótsa'en 'bi te'miniq nga kuandai?

³⁴'Ba Jesús kitsu ngani:

—Kjuakixi mé = xi texin_nuu. Ngatsi'i xi inyamajngi je, kui = xi kuán chu'ndare je. ³⁵Joni jngu chu'nda, bi s'entsjaire nga'nde ngaya ni'yo. Tunga ki'ndire xuta xi tse'e ni'yo, kui = xi s'entsjaire nga'nde. ³⁶'Ba 'batsa'en, tsa Ki'ndire Na'enchana sinndainu, kuandai kjuakixinu. ³⁷'Be = ña nga jun xi ntjere Abraham, tunga mejénnú sik'ennuu, ngat'a bi mejénnú fa'as'ejinnu enna. ³⁸An xinña mé = xi yakutsejenna Na'ennaa, 'ba jun ña'an = ñu mé = xi bakuyanu na'ennu.

³⁹Nchjabiu kitsingojo:

—Na'enni, kui = xi Abraham.

'Ba Jesúس kitsure:

—Tsa jun xi ki'ndire Abraham, 'baru si'on jo kitsa'en Abraham. ⁴⁰Tunga nganda'e mejénnú sik'ennuu, ninga tsa texinya_nuu en kjuakixi xi yakuyana Na'enchana. Niñajanni 'bi kitsa'en Abraham. ⁴¹Jun = xi 'ba ño'on jo kitsa'en na'ennu.

'Ba nchjabiu kitsu:

—Jin bi ngajin kjuachajngi kitsin. Jngututu na'en tjinni, kui xi Na'enchana.

⁴²'Ba 'batsa'en Jesúś kitsu nganire:

—Tsa Na'enchana xi na'ennu, nimején = ru_nuu jun, ngat'a an jendiba = ña ña tijña Na'enchana 'ba nga'e tejñaa. Bi ngat'a tsa'an nga ja'aa. Kui suba kitsikasenna. ⁴³Bi mankjinnu en xi tenchjaa, ngat'a bi ba'e'ndio nga fa'as'enjinnu enna. ⁴⁴Chanayiu xi na'ennu 'ba kui tse'e_ru. 'Ba jun mejénnú si'on jotsa'en mejénre kui. Xi 'ndani nga tut's'inre kitsik'en xuta. Bi basen kixiko xi kjuakixi, ngat'a tsajain ngajinre mé = xi kjuakixi. Kionga nchja en ndesu, jo kun kui 'ba = tsa'en nchja, ngat'a kui = xi ndesu 'ba bakuya en ndesu. ⁴⁵Tunga an texin = ña mé = xi kjuakixi, 'ba kui = kjua bi makjainninu. ⁴⁶¿A tjin = ngajinnu xi kuan kuakutsejen nga tjinna je? Tunga tsa kjuakixi mé = xi texiau, ¿ánñu bi makjainninu? ⁴⁷Xi Na'enchana tse'e, kui = xi basen ñojon en xi tse'e Na'enchana. Tunga bi Na'enchana tse'e_ru. Kui = kjuañu bi mejénninu basen ñojon enre kui —kitsu Jesúś.

⁴⁸'Ba xuta judío kitsu:

—Kjuakixi = mé = xi mixiu, nga ji = ni jngu xuta tse'e Samaria 'ba nga tijñajinri isennixtjin xi bi nda.

⁴⁹'Ba 'batsa'en Jesúś kitsingojore:

—Bi isennixtjin xi bi nda tijñajina. Tusa 'bekuuan Na'ennaa, tunga jun bi 'yakunnuu. ⁵⁰Bi kjuaje temangisjaa ngixkun xuta. Tunga tjin = xi tjimangisjai kjuajenaa, 'ba kui = xi tsa'en kjua. ⁵¹Kjuakixi = xi xin_nuu. Tsa tjin xi sik'etjusun enna, niñajanni kueya.

⁵²'Ba xuta judío kitsu ngani:

—Nganda'e 'ya = ni nga ji tijñajinri isennixtjin xi bi nda. Ngu Abraham ko nchja chinga profeta jesun. Tunga ji sji nga niñajanni kueya xuta xi sik'etjusun enri. ⁵³¿A ngisa = 'ñu je ngisai ji nga ko mare Abraham xi xuta chingana xi k'en? 'Ba nde jesun nchja chinga profeta ngayeje. ¿'Yá = tema_ri yojori ji?

⁵⁴'Ba Jesús kitsingojo:

—Tsa tu an tajngu tetsjara kjuaje yojona, tumé chjire kjuajena. Tunga xi tibakutsejen kjuajena, kui = xi Na'enna, xi 'ba nde Na'en 'mi_ru jun ngayeje. ⁵⁵Bi 'yaxkun jun kui, tunga an 'bexkun = ña. Tsa xin_nuu nga bi 'bexkuan, 'ba = nde xuta ndesu kuán joni jun. Tunga 'bexkun = ña 'ba tetsik'etjusun = ña enre. ⁵⁶Tsja kuánre Abraham xi xuta chinganu nga tsabe nga kjua'a. Tsabe 'ba tsja kuánre.

⁵⁷'Ba xuta judío kitsure:

—Ninga kje yachutejín nu tjinri, ¿jótsa'en tesji nga je kji'ye Abraham?

⁵⁸'Ba Jesús kitsingojo:

—Kjuakixi = xi texin_nuu. Kionga kje tsinjín Abraham, ja'ba je tejñaq an.

⁵⁹'Ba 'batsa'en nchjabiu kiskjebe ndiojo, tuxi kue'enire ngat'a mejénre sik'en. Tunga Jesús tsik'ejña'mo 'ba 'etju ña ma ndetsinre ningu.

Jesús tsinda jngu xuta ka

9 ¹Nga tifa'a Jesús, kio tsabe jngu xuta xi ka 'ndani nga kitsin. ²'Ba 'batsa'en xutare tsiningiyare:

—Maestru —kitsure—, ¿'yá xi tjinre je nga 'batsa'en ka kitsinni xutabi? ¿A kui? ¿Asa xichare?

³'Ba Jesús kitsingojo:

—Ninga kui ninga xichare tjinre je. 'Ba = tsa'en kitsin tuxi xiani ngajinre mé = xi mare tsa'en Na'enchana. ⁴Machjen = nga sik'etjusan xa xi tse'e xi kitsikasennä kionga tsejen ngisaq. Ngat'a nga je kuajñu, tu'yá nde kuán sa'ixa ngisani. ⁵Yejerañu nga tejñaq nga'e ngasun'ndebi, an ña ndi'i xi tsitsejenre xuta xi tse'e ngasun'ndebi.

⁶'Ba kionga je 'ba kitsu, 'etia t'anangiu 'ba ko ndatiare 'endachi ndasiji, 'ba kitsikajun tuxkun xuta ko. ⁷'Ba kitsure:

—Tichunkjain nga'nde ña inya nanda xi Siloé 'mi. (Siloé, en xi tsunire: xi kjinikasen.)

'Ba xuta ko kikunkjan, 'ba kionga jendiba ngani, je nda matsejenre ya'a.

⁸'Ba xuta xi ndai ndaba ko xuta xi tsabe nga mi'a ton kitsure xinkjin:

—¿A bi tsa kui xutabi xi 'bejña'in nga mi'a ton?

⁹'Ba yak'a kitsu:

—Jun, kui.

'Ba tjin xi kitsu:

—Bi kui, tunga 'ba=tsa'en matsejen joni kui.

'Ba xutabiu kitsure:

—An = ña.

¹⁰'Ba 'batsa'en nchjabiu tsiningiyare:

—¿Jótsa'en kitju'ingini tuxkuin?

¹¹'Ba kui kitsingojoore:

—Xuta xi Jesús 'mi ka'benda ndasiji 'ba katsikajun tuxkuaqan 'ba 'bi katsunaq: “Tichunkjain nga'nde ña inya nanda xi Siloé 'mi.” Kui kjuañu kijiña 'ba kionga je kakunkjaqan, kamatsejennaq ya'aniñu.

¹²'Ba 'batsa'en nchjabiu tsiningiyare:

—¿Ñá tijña xutabiu nde?

—Bi 'biq —kitsu xutabiu.

¹³'Ba 'batsa'en nchjabiu ngixkun xuta fariseo kiko xuta xi je kuatsejenre.

¹⁴'Ba nixtjin nga 'enda ndasiji Jesús 'ba nga tsix'angi tuxkun xutabiu, nixtjin nga nikja'aya = ngat'a xutu = nixtjinbiu. ¹⁵Kui kjuañu xuta fariseo tsiningiyanire jótsa'en kuatsejenre. 'Ba xutabiu kitsu:

—Ndasiji katsikajun tuxkuaqan, 'ba kakunkjaqan 'ba kamatsejennaq.

¹⁶'Ba 'batsa'en yak'a nchja fariseo kitsu:

—Bi Na'enchana kitsikasen xuta xi 'bi katsa'en, ngat'a bi bekun nixtjin nga nikja'aya.

'Ba tjin xi kitsu:

—¿Jótsa'en jngu xuta xi tjinre je kuan sa'en kjuakun joni kibi?

'Ba 'batsa'en tsakjanya xuta fariseo ngat'are Jesús. ¹⁷'Ba 'batsa'en tsiningiya nganire xuta xi sa'e fa kuatsejenre:

—'Ba ji xi kitju'ingi tuxkuin, ¿jó sji ngat'are xutabiu? —kitsure.

'Ba kui kitsingojoore:

—Jngu profeta kui.

¹⁸Tunga xuta judío bi kuakjainre tsa kui xutabiu xi ka kuán'in tsakaiñu, 'ba tsa kui xi je matsejen nganire. Kui kjuañu kinchjanire xichare ¹⁹'ba tsiningiyare:

—¿A kui ki'ndinu kibi xi 'mi_ru nga ka nga kitsin? 'Ba ¿jótsa'en nga je kuatsejenre nde?

²⁰'Ba xichare kitsingojoore:

—'Ya = niq nga kui xi ki'ndini 'ba nga ka nga kitsin. ²¹Tunga bi 'yeeq jótsa'en kuatsejen nganire, 'ba bi 'yee 'yá xi kakjex'angi tuxkun. Tusa kui chjaningiya_ru. Je chinga. Kuan kui kue'esubanu nijmi ngat'a tse'e.

²²'Bi kitsu xichare xutabiu ngat'a tsakjunke xuta judío. Ngat'a xuta judío ja'ba je 'endakokjua xinkjin tsa tjin xi sikixiya nga Jesús = xi Cristo, kui = xi kjui'naxje ni'ya sinagoga. ²³Kui kjuañu xichare xutabiu kitsuni:

“Chjaningiya_ru. Je chinga.”

²⁴'Ba 'batsa'en xuta judío kinchja nganire xi majóni ndiya xuta xi je kuatsejenre 'ba kitsure:

—Tikixiye nga Na'enchana xi tjinre kjuaje. Jin 'ya = ni nga kui xutabiu jngu xuta xi tjinre je.

²⁵'Ba xutabiu kitsingojo:

—Tsa jngu xuta xi tjinre je kui, bi 'biā. Tu kui sani xi 'biā, nga an xi ka'iān tsakaiñu, tunga nganda'e je matsejen nganina.

²⁶'Ba nchjabiu kitsu nganire:

—¿Jó katsikori? ¿Jótsa'en kakjex'angi tuxkuin?

²⁷'Ba kui kitsingojo:

—Je ye'e_nuu nijmi, tunga bi tebatesinnuu. ¿Ánñu mejénninu nga 'ba xin ngani_nuu? ¿A mejénnú kuon xutare xutabiu ngayeje?

²⁸'Ba nchjabiu jatiko 'ba kitsure:

—Ji xi xutare xutabiu kuáin. Tunga jin xutare Moisés kuáin. ²⁹'Ya = ni nga Moisés kinchja en xi Na'enchana kitsuyare, tunga bi 'yee ñá = jendibani xutabiu.

³⁰'Ba xutabiu kitsingojo:

—Ngu, tu 'ba = manā nga bi 'yo ñá jendibani xutabiu, tunga kiskje'ingi tuxkuañ an. ³¹'Yaña nga Na'enchana bi basen ñojonre xuta xi tjinre je. Tu kui sani xi bekun 'ba tsa'en mé = xi mejénre Na'enchana, kui = xi basen ñojonre. ³²Nisañajanni nu'yare tsa tjin xi kjex'angi tuxkun xuta xi ka 'ndani nga kitsin. ³³Tsa bi Na'enchana kitsikasen xutabiu, tumé kyan sa'en.

³⁴'Ba nchjabiu kitsure:

—Ji = xi ngajinre je kitsin. ¿A ji kuakuyanii?

'Ba ts'axje ni'ya sinagoga.

³⁵'Ba 'batsa'en Jesús kjint'e nga kji'naxje xutabiu, 'ba kionga kisatejin ngani 'bi kitsure:

—¿A makjainri ji ngat'are Ki'ndire Xuta xi'iun?

³⁶'Ba xutabiu kitsingojo:

—Na'en, ¿'yá = niñu, tuxi kuakjainnina ngat'are?

³⁷'Ba Jesús kitsure:

—Je = kji'ye. Kui = ñā an xi techuba nijmikue.

³⁸'Ba 'batsa'en xutabiu tsakasenkunch'int'are Jesús 'ba kitsure:

—Makjainna, Na'en.

³⁹'Ba 'batsa'en Jesús kitsu:

—An ja'e = ñā ngasun'ndebi tuxi kuanni kjua, 'ba tuxi kuatsejennire xi ka 'ba nga kuaka xi matsejenre.

⁴⁰'Ba yak'a xuta fariseo xi inyako Jesús kjint'e enbi 'ba tsiningiyare:

—¿A ko jin xi kai?

⁴¹'Ba Jesús kitsingojo:

—Tsa jun xi ko, bi s'enu je. Tunga jun te'minuu nga matsejennu. Kui = kjuañu tjinniu je.

Jesús bakuya jngu kjuakusun ngat'a tse'e xi tsikuenda chutsanga

10 ¹'Ba Jesús kitsure:

—Kjuakixi = xi texin_nuu. Tu'yañu xi bi xuntjare nch'are chutsango kjua'as'en 'ba tusa xin kjua'as'enntjai, kui = xi chacheje xi mejénre kueko chutsango. ²Tunga xi fa'as'en ña tijña xuntjo, kui xi tsikuenda chutsango. ³Kui xi basen'nda xuntjare nch'o kje'ire kionga be xi tsikuenda chutsanga. 'Ba chutsangare nt'e jndare, 'ba nga jngu jngu chutsangare ja'enre nchjanire 'ba 'betjuko ngandetsin nch'o. ⁴'Ba kionga je 'betjuko ngatsi'i chutsangare, 'ba 'batsa'en fititjunre, 'ba chutsango fitjenngi ngat'a be = jndare. ⁵Tunga bi fitjenngi xuta xi bi bexkun. Tusa mangare, ngat'a bi be jndare xutabiu ⁶—kitsu Jesús nga yakuya kjuakusunbi, tunga bi kuankjinre xuta jó tsunire.

⁷'Ba 'batsa'en 'ba kitsu ngani Jesús:

—Kjuakixi = xi texin_nuu. An = ña xuntja ña fa'as'en chutsango.

⁸Ngatsi'i xi tjun ja'e nga ko mare an, kui = xi chacheje 'ba xi mejénre kueko chutsango. Tunga chutsango bi kjint'e jndare. ⁹An = ña xi xuntjo. Xi ngat'ana kjua'as'en, kui = xi k'uangi. 'Ba xutabiu jo = ni chutsanga xi fa'as'en 'ba 'betju ngaya nch'o 'ba sakure ngijña xi kjine.

¹⁰'Chachojo fa'e tuxi fikoni 'ba tsik'en 'ba tsikje chutsango. Tunga an ja'e = ña tuxi s'eni kjuabenichun 'ba tuxi 'nu tse s'eni. ¹¹An = ña xi nda tsikuenda chutsanga. 'Ba xi nda tsikuenda chutsanga, kui = xi tsja yojore ngat'are chutsangare. ¹²Tunga xuta xi tu chu'nda ma, xi bi kui tse'e xo 'ba xi bi kui tse'e chutsango, kui = xi tsik'endu suba chutsango 'ba manga kionga be nga ndiba tjiundsejen. 'Ba tjiundsejen kjine chutsango 'ba tsitsojosun.

¹³'Ba 'batsa'en manga xuto ngat'a tu chu'nda ma 'ba bi kuendare chutsango.

¹⁴'An = ña xi nda tsikuenda chutsanga. 'Ba 'be = ña xi tsa'an 'ba 'ba nde kui bena, ¹⁵jotsa'en bena Na'enchana an 'ba jotsa'en 'bia an kui. 'Ba tsjana yojona ngat'are chutsango. ¹⁶'Ba inya ngisana kja'e chutsanga xi bi nch'abi inya. 'Ba = nde tjinnere nga kjua'ekua kui ngayeje, 'ba kjuint'e jndana, 'ba tu jngu stin sani kuan 'ba jngu sani kuan xi sikuenda.

¹⁷'Kui = kjuañu tsimejénnina Na'enchana an, ngat'a tsjana yojona nga kueya, tuxi kjua'aya nganina. ¹⁸Tu'yá kuan sik'enna. Tusa tsja tajngua yojona nga kueya. Tjin = na kjua'ñu nga tsjaaq yojona, 'ba = nde tjinna kjua'ñu nga kjua'aya nganina ngajinre mik'en. 'Ba = tsa'en 'exana Na'enna —kitsu Jesús.

¹⁹'Ba kionga xuta judío kjint'e enbi, nde tsakjanya ngani. ²⁰Nkjin xuta kitsu:

—Isennixtjin xi bi nda tijña ngajinre xutabiu 'ba ska=re. ¿Ánñu tebasen ñojonni_ru jun?

²¹'Ba tjin ngisa xi kitsu:

—Bi 'batsa'en kuinchja xi tijñajinre isennixtjin xi bi nda. ¿A kuanre isennixtjin xi bi nda skjex'angi tuxkun xuta ka?

Xuta judío bi kuakjainre ngat'are Jesús

²²Nixtjinre nch'an 'ba naxinanda Jerusalén inya'baxje s'i xuta, nga inyatsikja'etsjenya nixtjin kionga kjinitje ningu ngixkun Na'enchana. ²³'Ba Jesús tsu'ba ña ma ndetsinre ningu nga'nde xi Ngin'yare Salomón 'mi.

²⁴'Ba 'batsa'en xuta judío tsik'etsumandaire 'ba kitsure:

—¿Jó tjin nixtjin sisti ngisanii? Tsa kjuakixi nga ji xi Cristo, 'ba t'inkixinii nganda'e.

²⁵'Ba Jesús kitsingojo:

—Je 'ba kixin_nuu, tunga bi kuakjainnu. Mé xi tetsa'aan ngat'are ja'enre Na'enna, ki = biu xi tibakutsejen ngat'ana. ²⁶Tunga bi makjainnu, ngat'a bi chutsanganä kuon jun. ²⁷Xi chutsanganä nt'e = jndana, 'ba 'be = ña, 'ba ndetjenngina. ²⁸An tsja_ra kjuabenichun xi bi fet'a 'ba niñajanni chaja. 'Ba ni'yá kjua'ana ngaya ndsa. ²⁹Na'enna = kitsjanä chutsango 'ba ngisa = je ngisa kui nga ko mare tu'yañu. 'Ba ni'yá kuan kjua'are chutsanga xi tjindu ngaya ntsja. ³⁰Na'en ko an jngu ma sani.

³¹'Ba 'batsa'en xuta judío kiskjebe ngani ndiojo, nga mejénre sik'en.

³²'Ba Jesús kitsure:

—Ne nkjin xa xi nda je kitsa'aan ngajinnu, xa xi kitsjanä Na'enna. ¿Náre ngajinre kui mejénnú k'uenuu ndiojo?

³³'Ba xuta judío kitsingojo:

—Bi ngat'are nga kjiñe'en xa xi nda k'ue_ri ndiojo. Tu ngat'are nga bi te'yakuin Na'enchana. Ngat'a ji tu xuta ngasun'ndebi = kuáin, tunga te'naxjeni yojori joni Na'enchana.

³⁴'Ba Jesús kitsure:

—'Bi = tsa'en kua'indut'a kjuatexumanu ña kitsu Na'enchana: "Kixin_nuu nga na'en kuon." ³⁵Yaña nga xi kua'indut'a enre Na'enchana bi ma miyunia, 'ba na'en kitsure Na'enchana xuta xi kika'ere enre. ³⁶Joni an, Na'enchana 'exana 'ba kitsikasenna ngasun'ndebi. Kui kjuañu, ¿jótsa'en te'minuu jun nga bi te'bekuan Na'enchana kionga texian nga an = ña Ki'ndire Na'enchana? ³⁷Tsa bi tetsa'aan xa xi tse'e Na'enna, ngu bi ngatjamakjainnu ngat'a tsa'an. ³⁸Tunga tsa tetsa'aan xare, ninga bi ngatjamakjainnu ngat'ana, tunga ngatjamakjainnu ngat'are xo, tuxi xiañu 'ba kuanjinnu nga Na'enchana tijñajinna 'ba an tejñajin_ra kui —kitsu Jesús.

³⁹Kui kjuañu nchjabiu kuamején nganire nga suba'ñu, tunga Jesús 'etju kio.

⁴⁰'Ba 'batsa'en echu ngani xingunda ndaje Jordán 'ba kik'ejña nga'nde ña Juan yatenda titjun xuta. ⁴¹Nkjin xuta ja'ekun Jesús kio 'ba kitsure xinkjin:

—Nijnguú kjuakun kitsa'en Juan, tunga kjuakixi = ngayéje mé = xi kitsu kui ngat'are xutabi.

⁴²'Ba nkjin xuta kuakjainre ngat'are Jesús nga'ndebiu.

Jesús tsikja'aya nganire Lázaro ngajinre mik'en

11 ¹'Ba jngu xuta xi Lázaro 'mi tji'me, xi Betania tse'e ña 'ba nde naxinandare María ko Marta xi ndichja mani. ²Kui María xi 'estenjunre nanda xi ixi jen ndsaku Na'enna Jesús 'ba ndekuini ntsja ku kitsixjunkoni. Kui xi nts'e mani Lázaro xi tji'me. ³'Ba 'batsa'en ngojó yanchjinbiu kitsikasen enre Jesús 'ba kitsure:

—Na'en, xi 'ñu tjori tji'me.

⁴'Ba kionga Jesús kjint'e enbiu, kitsu:

—Bi sik'enkjínre chi'in xi kunre. Tusa chi'iun kuakutsejen kjuajere Na'enchana, 'ba 'batsa'en s'ejñatsejen kjuajere Ki'ndire Na'enchana.

⁵'Ba ninga Jesús 'ñu tjore Marta ko ndichja 'ba ko Lázaro, ⁶tunga kionga kjint'e nga Lázaro tji'me, tusa tsik'ejña ngisa ngijo nixtjin nga'nde ña tijña. ⁷'Ba jaskan jako xutare 'ba kitsure:

—Tjin ngaña nangi Judea.

⁸Tunga xutare kitsure:

—Maestru, kje nda'éni nga xuta judío kuamejénre kitsik'enkoniri ndiojo. ¿Ánñu mejénniri k'uin ngani ngajaan?

⁹'Ba Jesús kitsingojo:

—¿A bi tejó hora tjinre nga jngu nixtjin? Xi nga nixtjin tsu'ba, bi satengi, ngat'a tjibe = ndi'ire ngasun'ndebi. ¹⁰Tunga xi ngajñu tsu'ba, kui = xi satengi ngat'a tsajainre ndi'ijín.

¹¹Nga je 'ba kitsu Jesús, kitsu ngisa:

—Lázaro xi amiguna ña tikijñafe = , tunga kuitsikja'a_ra.

¹²'Ba xutare kitsure:

—Na'en, tsa tikijñafe, stju nga'ñu nganire.

¹³Nga 'ba kitsu Jesús, ngat'are kjuabeyare Lázaro = kinchjani, tunga xutare kuankjin = re nga tu tikijñafe sani. ¹⁴Kui kjuañu Jesús ye'ekixinire njimi xutare 'ba kitsure:

—Je ka'me Lázaro. ¹⁵'Ba tsja mana nga bi kio tejñaa, ngat'a ngisa = nda ngat'anu, tuxi kuakjainnu. Tunga tjichan.

¹⁶'Ba 'batsa'en Tomás xi xuta 'ñú 'mi kitsure xuta xi yak'a:

—Tjian ko ña, tuxi kueyakoña ngayeje.

¹⁷'Ba kionga Jesús echu naxinanda Betania, kik'inre nga Lázaro je ñujun nixtjin tjinre nga kjijñaya tsju. ¹⁸Betania tijña tiñare naxinanda Jerusalén, jánu kilómetro tjinre. ¹⁹'Ba nkjin xuta judío ja'ba je ja'ekun Marta ko María nga ja'etsjare kjua'ñu kakun ngat'are nts'e xi k'en. ²⁰'Ba kionga Marta kjint'e nga Jesús je ndibatiña, 'batsa'en 'etju nga kikja'aya ndiya, tunga María tsik'ejña ngaya ni'yo. ²¹'Ba Marta kitsure Jesús:

—Na'en, tsa tojo nga'era teni, biru k'en nts'ia. ²²Tunga 'be = ña ninga tsa nganda'e xja'a_ri tumeñu Na'enchana, sjaari.

²³'Ba Jesús kitsure:

—Kjua'aya = nganire nts'é.

²⁴'Ba Marta kitsure:

—'Be = ña nga kjua'aya nganire kionga kjuet'a nixtjin nga kjua'aya tsi'i nganire mik'en.

²⁵'Ba meni Jesús kitsure:

—An = xi tsikja'ayare mik'en 'ba an = xi tsjare kjuabenichun xuta. Xi kuakjainre ngat'anq, ninga tsa je k'en, s'e = nganire kjuabenichun. ²⁶'Ba ngatsi'i xi tjindukun 'ba makjainre ngat'anq, bi kueyakjin. ¿A mankjainri mé = xi texinra?

²⁷'Ba Marta kitsure:

—Jun, na'en. Makjainnq nga ji = xi Cristo, xi Ki'ndire Na'enchana xi tjinnere nga kjua'e ngasun'ndebi.

²⁸Nga je 'bi kitsu, kikinchjat'axinre María xi ndichja mani 'ba kitsure:

—Maestru je ja'e 'ba tinchjari.

²⁹'Ba kionga María kjint'e enbi, ta'a fani tsisetjen 'ba kikun ña sejña Jesús, ³⁰ngat'a kje fa'as'enjín Jesús ngajin naxinando. Tojo kio = sejña ña kisatejin Marta. ³¹'Ba kionga xuta judío xi tjinduko ngaya ni'yo nga inyatsjare kjua'ñu kakun tsabe nga María 'bajndsu 'bajndsu tsisetjen 'ba 'etju ngandetsian, kitjenngi, ngat'a kitsikja'etsjen nga kikji'nda ña tijña tsju.

³²'Ba kionga María echu ña sejña Jesús, tsakasenkunch'int'are 'ba kitsure:

—Na'en, tsa tojo nga'era teni, biru k'en nts'ia.

³³'Ba kionga Jesús tsabe nga tikji'nda María 'ba nga inyakji'nda xuta judío xi tjenko, on kuánre kakun 'ba kuabare. ³⁴'Ba tsiningiyare:

—¿Ñá = ñu kikjajño?

'Ba xuta kitsu:

—Ndechutsejen, na'en.

³⁵'Ba Jesús kiski'nda. ³⁶'Ba xuta judío kitsure xinkjin:

—Chutsijon. iÁ tsa'en tjo kitsa'enni!

³⁷Tunga yak'a kitsu:

—Kui xutabi xi kiskjex'angi tuxkun jngu xuta ka, ¿a tumé kuán kitsa'enchí tuxi bi k'enni Lázaro?

³⁸Nde 'nu on kuán nganire Jesús nga echu tsju xi jngu ngijo. 'Ba ko jngu ndiojo tjichjakoni xuntjare. ³⁹'Ba Jesús kitsu:

—Chja'axiun ndiojo.

'Ba Marta, ndichja xuta xi k'en, kitsure:

—Na'en, jeru ch'o jen, ngat'a je ñujun nixtjin tjinre nga k'en.

⁴⁰'Ba Jesús kitsu nganire:

—¿A bi 'ba kixinra: tsa kuakjainri, xiani kjuajere Na'enchana?

⁴¹'Ba 'batsa'en ja'axin ndiojo, 'ba Jesús kiskutsejennk'a ngank'aa 'ba kitsu:

—Na'en, xik'uechjiri nga tebasen ñojonnaq. ⁴²'Be = ña nga basen ñojonntsainaq, tunga 'ba = kixianq nga tu kjuanda tse'e xuta xi inya nga'e, tuxi kuakjainnire nga ji kjinikasennaq.

⁴³'Ba kionga je 'ba kitsu, 'batsa'en 'ñu kinchja 'ba kitsu:

—iLázaro, t'etji kio!

⁴⁴'Ba xi je k'ion 'etju 'ba ko najñu tji'ñukoni ntsja ko ndsaku, 'ba nkjain ts'atijunkoni kja'e najñu. 'Ba Jesús kitsure xuta xi inya kio:

—Chjundo 'ba ta'e'nde_ru ngatji.

Xutaxa foyare nga sik'en Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵'Ba nkjin xuta judío xi ja'ekun María kuakjainre ngat'are Jesús, ngat'a tsabe mé = xi kitsa'en kui. ⁴⁶Tunga tjin xi kikun xuta fariseo 'ba ye'ere njimi mé = xi kitsa'en Jesús. ⁴⁷'Ba 'batsa'en xi ngakure na'mi ko xuta fariseo kitsikjint'e nga kuañajan ngatsi'i xutaxo 'ba kitsure:

—¿Mé = xi si'an nde? Ngat'a je ne tse kjuakun titsa'en xutabiu. ⁴⁸Tsa janda kua'e'nde_ra nga 'ba sa'en, ngatsi'i xuta kuakjainre ngat'a tse'e 'ba nchja xi tse'e Roma kjua'e = 'ba sikjekjua = nga'nde chikunna ko naxinandana.

⁴⁹'Ba jngu xi ngajinre nchjabiu xi Caifás 'mi, xi na'mi titjun kuán nubiu, kitsure:

—Tumé 'yo jun. ⁵⁰¿A bi mankjinnu nga ngisa = nda tjin tsa jngu xuta kueyantjaire tu kjuanda tse'e ngatsi'i xuta, tuxi 'batsa'en bi xajani naxinandana?

⁵¹Tunga bi tu kuenda tse'e kinchja nga 'ba kitsu. Tusa kinchja enre Na'enchana joni jngu profeta. Ngat'a kui = xi na'mi titjun kuán nubiu, kionga 'ba kitsu nga Jesús xi kueyantjai tu kjuanda tse'e xuta judío. ⁵²'Ba bi tu kjuanda tse'e xuta judío k'enntjai. Tusa 'ba nde k'en tu kjuanda tse'e

ngatsi'i ki'ndire Na'enchana xi semasun, tuxi 'batsa'en kuañajanni 'ba jngu stin kuan sa. ⁵³'Bamani, ka'nda kui nixtjinbiu xutaxo joyare nga sik'en Jesús.

⁵⁴'Ba kui kjuañu Jesús bi nde nda tsak'ajme masenni ngajinre xuta judío. Tusa kiji jngu naxinanda chi xi Efraín 'mi xi tijñat'a tiñare nga'nde kixi. 'Ba kio tsek'ejñako xutare.

⁵⁵'Ba kionga je tifechu tiña s'i pascua xi 'baxje xuta judío, ne nkjin xuta inya'betju nangire nga inyafi naxinanda Jerusalén, tuxi sitsjeni yojoire ngixkun Na'enchana kionga kje fechujín nixtjinre s'iu. ⁵⁶'Ba kio tsangisjai Jesús 'ba tsiningiyare xinkjin nga tsikinya ndetsinre ningu 'ba kitsure xinkjin:

—¿Jó mixun? ¿A kjua'e = xutabiu s'iu? ¿Asa bi kjua'e?

⁵⁷'Ba xi ngakure na'mi ko xuta fariseo 'exa nga tsa tjin xi be ñá tijña Jesús, ngate'e nijmi, tuxi kuan subani.

Nanda xi ixi jen s'estenjunre Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

12 ¹Kionga chaja ngisa jon nixtjin nga kjuechu s'i pascua, Jesús ja'e naxinanda Betania, ña ndaba Lázaro xi kitsikja'aya nganire ngajinre mik'en. ²Kio kis'enda xi chine tu ngat'are Jesús, 'ba Marta 'eya, 'ba Lázaro 'ba nde tsek'ejñajinre xuta xi tsik'endut'ako yamixa Jesús. ³'Ba 'batsa'en María ja'eko je mején masen litro nanda xi ixi jen xi nardo 'mi, xi 'ñu nda 'ba xi 'ñu chji, xi 'estenjun ndsaku Jesús 'ba ndekuini ntsja ku kitsixjunkoni. 'Ba niki ts'ajnda ngaya ni'yo ko jndare nandabiu. ⁴'Ba 'batsa'en Judas Iscariote, jngu xi xutare Jesús xi jaskan singantsja, kitsu:

⁵—Tsa tusa jáñ sientu ton denario kisateñani nanda ixi jenbi, tuxi 'batsa'en kuan kuisekoni xuta níma tsakaiñu.

⁶Tunga nga 'ba kitsu bi kui kjua tsa nga fa'etsjenre xuta níma. Tu ngat'are tonbiu titsikja'etsjen, ngat'a kui = xi 'bejñatjo ton 'ba jngu chacheje kui xi kjebe ton xi 'bejñatjo 'ba tsitse'e. ⁷'Ba Jesús kitsure:

—Bi ji b'echja'nde_ri chjunbiu. Ngat'a ti'bejñatjo = nanda ixi jenbi tsakaiñu ka'nda nga s'eyanijian. ⁸Ngat'a xuta níma ngantsjai k'uendujinnu, tunga an bi ngantsjai kuatejñajin_nuu.

⁹'Ba ne nkjin xuta judío kjint'e nga Jesús tijña naxinanda Betania 'ba kikun. Tunga bi tu Jesús kikun. 'Ba = nde kiji ngat'a mejénre skue Lázaro xi kjinikja'aya nganire ngajinre mik'en. ¹⁰'Ba 'batsa'en xi ngakure na'mi kuañajan 'ba 'endako xinkjin nga 'ba nde sik'en Lázaro ngayeje. ¹¹Ngat'a tu ngat'are Lázaro = ne nkjin xuta judío inyaminyat'axinre 'ba inyamakjainre ngat'are Jesús.

Jesús fa'as'en naxinanda Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40

¹²Nga kuanyujun ñu nkjin xuta kjint'e nga 'ba nde Jesús kjua'e naxinanda Jerusalén, ngat'a nkjin mani xi ja'ek'axje s'i pascua. ¹³'Ba 'batsa'en tsate tjiare ya xkajen 'ba 'etju nga kikja'aya ndiya 'ba kiski'ndaya nga kitsu:

—iNgatjanichjire Na'enchana! iNgatatsichikunta'en Na'enchana kui xi ndibani ngat'are ja'enre! iNgatatsichikunta'en Na'enchana xi kuatecumare xuta xi tse'e Israel!

¹⁴'Ba Jesús kisakure jngu chaburru 'ba tsik'ejñakjare, jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana:

¹⁵Bi kun xuta xi tse'e naxinanda Sión,
ngat'a je ndiba reynu
nga tijñasunre jngu ki'ndi burru.

¹⁶'Ba nga 'ba kuán, bi kuankjinre xutare kibiu. Tunga jaskan, kionga Jesús yakutsejen kjuajere, kio = ja'etsjenre xutare nga enre Na'enchana 'ba = tsa'en kua'indut'a ngat'are kui 'ba nga 'ba kitsiko xutankjiun.

¹⁷'Ba xuta xi inya kionga Jesús kinchjare Lázaro ngaya tsju nga kitsikja'aya nganire ngajinre mik'en, kui xi ye'e nijmi mé = xi tsabe.

¹⁸Kui = kjuánu 'ñu nkjin xuta 'etjuni nga kikja'aya ndiya Jesús, ngat'a kjint'e ngat'are kjuakunbiu xi kitsa'en. ¹⁹'Ba 'batsa'en xuta fariseo 'bi kitsure xinkjin:

—¿A te'yañu? Tumé kúan si'an. Chutsijon. Ngatsi'lí xuta inyafitjenngi xutabiu.

Jesús tsuyatitjun nga kueya

²⁰'Ba xutankjiun tjenjinre yak'a xuta griego xi 'ba nde ja'e naxinanda Jerusalén nga ja'etsichjire Na'enchana ngajinre s'iu. ²¹Kui xi ja'ekun Felipe, xuta tse'e Betsaida, nga'nde xi tijña ngajinre nangi Galilea, 'ba kitsure:

—Na'en, mejénni nga xię Jesús.

²²'Ba 'batsa'en Felipe kike'ere nijmi Andrés, 'ba ngojó kike'e nganire nijmi Jesús. ²³'Ba 'batsa'en Jesús kitsure:

—Je ja'e chubá nga s'ejnatsejen kjuajere Ki'ndire Xuta xi'iun.

²⁴Kjuakixi = xi texin_nuú. Tsa xujma trigo bi k'uantjaiya nga s'eyanijin, janda s'ejña tajngu. Tunga tsa k'uantjaiya, kio = nga sja chan xi 'ñu tse.

²⁵Xi tjore yojore ngasun'ndebi, tusa sichaja. Tunga xi bi tjore yojore ngasun'ndebi, kui = xi tusa kjua'atjo nga k'uejñakunntsjai. ²⁶Tsa tjin xi mejénre sa'exat'ana, ngatjandetjenngina. 'Ba ña kuatejñaa, 'ba = nde kio

k'uejña xi sa'exat'ana. 'Ba tsa tjin xi sa'exat'ana, Na'enchana xi nk'a k'uaxje xutabiu.

²⁷'Ne 'ñu tjimafore kakuñ nganda'e. ¿'Ba jó xiñ? ¿A xinñä: "Na'en, t'ejñat'axinnaq kjuanimabi nganda'e"? Junjun, ngat'a tu kui xa ja'eña.

²⁸Tusa takutsejen kjuajeri, Na'en —kitsu Jesús.

'Ba kio kjinu'yare jngu jnda ngank'aa xi kitsu:

—Je yakutsijan kjuajenaq 'ba nde kuakutsejen ngañaä.

²⁹'Ba nga kjint'ere jndabiu xutankjiun, yak'a xi kio inyajin kitsu:

—Jngu cho'on janeya.

'Ba yak'a kitsu:

—Jngu ankje jako.

³⁰'Ba Jesús kitsure:

—Bi kjuanda tsa'an nga kjinu'yare jndabiu, tu kjuanda tsojon.

³¹Nganda'e = nga je si'anre kjua ngasun'ndebi, 'ba nganda'e = kjui'naxje xi tibatexumare ngasun'ndebi. ³²'Ba kionga xjunitjennk'anä ngasun t'anangiu, sa'aän nga kjua'et'a tsi'inä xuta xi tjin ngasun'ndio.

³³Nga 'ba kitsu ye'e = nijmi ngat'are jótsa'en kueya. ³⁴'Ba xutankjiun kitsu:

—Tunga 'ya = ni mé = xi kua'indut'a kjuatexumo, nga Cristo k'uejñakunntsai. ¿Jótsa'en 'ba te'miniä nga tjinnere nga chjunitjennk'a ngasun t'anangiu Ki'ndire Xuta xi'iun? ¿'Yá = xi Ki'ndire Xuta xi'iun?

³⁵'Ba Jesús kitsure:

—Tu ngichuba nixtjin k'uejñajin ngisanu ndi'u. Tetsumo yejerañu tijñajinnu ndi'u, tuxi bi kuanjñuta'enninu. Ngat'a xi ña jñu tsu'ba bi be ñá fi.

³⁶Ngatjamakjainnu ngat'are ndi'u yejerañu tjin ngisanu, tuxi tse'e ndi'u kuanñu —kitsu Jesús, 'ba 'batsa'en 'etju 'ba tsik'ejña'more xutankjiun.

³⁷'Ba ninga tsa nkjin kjuakun kitsa'en Jesús ngixkun xutabiu, tunga bi kuakjainre ngat'are kui. ³⁸'Ba kuán tuxi k'uetjusunni en xi kitsu xuta chinga profeta Isaías, ña 'bitsa'en kitsi'indu:

Na'en, ¿'yá = xi kuakjainre ngat'are en xi kjinukjuai?

¿'Yá = xi kis'ejñatsejenre kjua'ñure Na'enchana?

³⁹Kui kjuañu bi kuán kuakjainnire xuta, ngat'a 'ba nde tsa'en kitsi'indu Isaías enre Na'enchana:

⁴⁰Na'enchana 'echja tuxkun xutabiu 'ba kitsitaja inimare,
tuxi bi skueni,
'ba tuxi bi kuankjinnire,
tsa chjen sik'antjaiya inimare, 'ba an sindaa.

⁴¹'Ba kitsu Isaías ngat'a tsabe = kjuajere Jesús 'ba Ngat'are = kinchja.

⁴²'Ba nkjin = xuta kuakjainre ngat'are Jesús ka'nda xutaxa. Tunga bi kitsikixiya, ngat'a tsakjunke = xuta fariseo 'ba bi mejénre nga kjui'naxje

ngaya ni'ya sinagoga. ⁴³'Ba kitsa'en ngat'a ngisa = 'ñu kuatsja ngisare nga s'ere kjuaje ngajinre xuta nga ko mare ngixkun Na'enchana.

⁴⁴'Ba 'ñu kinchja Jesús nga kitsu:

—Xi makjainre ngat'anq, bi tu ngat'a tsa'an makjainre. 'Ba = nde makjainre ngat'are xi kitsikasenna. ⁴⁵'Ba xi ko xkun benina, 'ba = nde be xi kitsikasenna. ⁴⁶An = ña ndi'i xi ja'etsitsejenre xuta ngasun'ndebi, tuxi ngatsi'i xi kuakjainre ngat'anq bi k'uenduni ña jñu. ⁴⁷'Ba tsa tjin xi kjuint'e en xi tenchjaq tunga bi sik'etjusun, bi an xi skanineje_ra xutabiu. Ngat'a bi ja'ekanineje_ra xuta ngasun'ndebi. Tusa ja'etsik'angia. ⁴⁸Tunga xi k'uejñat'axinna 'ba bi sik'etjusun en xi tenchjaq, tjin = xi sa'enre kjua xutabiu. En xi tenchjaq = , kui = xi sa'enre kjua xutabiu kionga kjuet'a nixtjin. ⁴⁹Ngat'a bi tu kuenda tsa'an tenchjaq. Tusa Na'en xi kitsikasenna, kui = xi 'exanaq mé = xi tjinnere nga xiñan 'ba kuakuyaq. ⁵⁰'Ba 'be = ña nga kjuatexumare, kui = xi sjare kjuabenichun xi bi fet'a xuta. 'Bamani, jotsa'en kitsuna Na'enchana, 'ba = tsa'en tenchjaq.

Jesús banejun ndsaku xutare

13 ¹'Ba je mején nixtjinre s'i pascua 'ba Jesús be = nga je tifechu chubá nga k'uetujin ngasun'ndebi nga kuaje ngani ña tijña Na'enchana. Kitsimejénntsai xuta xi kuakjainre ngat'a tse'e xi tjindu ngasun'ndebi, 'ba niki 'ñu = kitsimején.

²'Ba Jesús tsakjen jñuko xutare, 'ba chanayiu ja'ba je kitsjare kjuafa'etsjen Judas Iscariote ki'ndire Simón nga kui xi singantsja Jesús. ³'Ba Jesús be = nga Na'enchana kitsingantsja ngaya ntsja ngayéje xi tjin, 'ba be = nga jendibani ña tijña Na'enchana 'ba nga kio kuaje ngani. ⁴'Bamani, kionga inyakjen, Jesús tsisetjent'a yamixo 'ba ts'axje najñu nduju xi yaja 'ba kiskjebe jngu toalla 'ba 'ekja ndayare. ⁵'Ba kio 'eya nanda ngaya jngu nisu 'ba 'etuts'inre nga yanejun ndsaku xutare 'ba ko toalla xi 'ekja ndayare kitsixijunkoni.

⁶'Ba 'batsa'en echu ña tsik'ejña Simón Pedro. 'Ba Pedro kitsure:

—Na'en, ¿a kuanejun = ni ndsakuq?

⁷'Ba Jesús kitsingojo:

—Nganda'e bi 'ye mé = xi tetsa'aq, tunga jaskan kuankjinri.

⁸'Ba Pedro kitsu nganire:

—Niñajanni sja'ndia nga ji kuanejin ndsakuq.

'Ba Jesús kitsingojo nganire:

—Tsa bi kuanejaq ndsakui, bi nde s'eniri nga'nde ngajinre xuta xi tsa'an.

⁹'Ba Simón Pedro kitsure:

—Na'en, bi tu ndsakuq banejin, tusa ko ndsaq 'ba ko nindakua ngayeje.

¹⁰'Ba Jesús kitsure:

—Xi je kamindu tu ndsaku sani machjen nga kjuejun, ngat'a tsje ngayéje.
'Ba jun je tsjio, tunga bi ngatsi'u.

¹¹Ngat'a be = 'yá = xi singantsja, kui = kjuañu 'ba kitsuni: "Bi tsjio ngatsi'u."

¹²'Ba kionga je kuánre nga yanejun ndsaku xutare, tsakaja ngani najñu ndujure 'ba tsik'ejñat'a ngani yamixo 'ba kitsu:

—¿A mankjinnu mé = xi kitsiko_nuu? ¹³Jun maestru ko na'en 'minuu.
'Ba kjuakixi = xi mixun, ngat'a kui = ña. ¹⁴Bamani, tsa an xi je yanejun_nuu ndsakú nga an xi maestruru ko na'ennu, kui = kjuañu tjinnenire nga kuanejunñu ndsaku xingiu ngayeje. ¹⁵Je 'ejña kusun_nuu, tuxi 'ba si'anñu jo kitsiko_nuu. ¹⁶Kjuakixi = xi texin_nuu. Nijnguú chu'nda ngisa je ngisa nga ko mare naire. 'Ba jngu xuta xi kis'exare bi ngisa je ngisa nga ko mare xi 'exare. ¹⁷Je 'yo kibi. Kjuanda tsojon tsa sik'etjusun.

¹⁸'Bi ngat'are ngatsi'u nga 'ba texian. 'Be = ña 'yá xi kiskja'ajian. Tunga tuxi k'uetjusunnini enre Na'enchana ña 'batsa'en kua'indut'a: "Xi kjenkona, kui = xi je kuán xuta xi kuastikená." ¹⁹Je tjen 'ba texin_nuu yejerañu nga kje 'ba majín, tuxi kionga 'ba kuan kuanjainnu nga an xi tejñaa.

²⁰Kjuakixi = xi texin_nuu. Xi skjebetjo xuta xi tsikasián, kui = xi skjebetjoná an. 'Ba xi skjebetjoná, kui = xi skjebetjo xi kitsikasenna.

Jesús tsu nga Judas singantsja

Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹Kionga Jesús je 'ba kitsu, 'ñu kuafore kakun 'ba kitsu nga kitsikixiya:

—Kjuakixi = xi texin_nuu. Jngu ñu jun xi singantsjana.

²²'Ba 'batsa'en nga jngu jngu xutare kiskutsejen'a xinkjin, ngat'a bi be 'yá = xi titsure Jesús. ²³'Ba kio tijñat'a tiñare Jesús xutare xi 'ñu tjore, nga ñatjen tikjent'ako yamixo. ²⁴Kui kjuañu Simón Pedro 'ekunire nga kui skuiningiyare Jesús 'yá = xi titsure. ²⁵'Ba 'batsa'en xutare 'ñu kitsitiñat'a ngisare Jesús 'ba kitsure:

—¿'Yá = niñu, na'en?

²⁶'Ba Jesús kitsingojo:

—Sika'nyicha niñuxtila 'ba kui xi sja_ra, kui.

'Ba 'batsa'en kitsika'nyi niñuxtilo 'ba kitsjare Judas Iscariote, ki'ndire Simón. ²⁷'Ba kionga Judas kika'ere niñuxtilo, ja'as'enjinre chanayiu. 'Ba Jesús kitsure Judas:

—Kitsa ti'en mé = xi si'en.

²⁸Tunga njnguú xi tjindut'a yamixo kuankjinre ánñu 'ba kitsunire.

²⁹Tjin = xi kitsikja'etsjen nga Jesús kitsure Judas nga tjinnere kuatse mé = xi machjen s'iu asa sjare ton xuta nimá, ngat'a Judas 'bejñatjo ton. ³⁰'Ba

kionga kika'ere niñuxtilo Judas, ta'a fani 'etju ngandetsian. 'Ba kui chubabiu je jñu ya'a.

Jesús tsu nga Pedro k'ue'mota'en
Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³¹'Ba kionga je kiji Judas, Jesús kitsu:

—Nganda'e xiare kjuajere Ki'ndire Xuta xi'iun, 'ba = nde xiare kjuajere Na'enchana ngat'are Ki'ndiu. ³²Tsa 'yare kjuajere Na'enchana ngat'are Ki'ndiu, 'ba = nde tsa'en Na'enchana kuakutsejen kjuajere Ki'ndiu, 'ba je 'ba sa'en xati. ³³Jun ki'ndina_a, tojo kuatejñajin ngichi_nuu. kuijnyisjainuu, tunga ña kjuiq bi kuan kjuechu. 'Ba nde texin_nuu nganda'e jo kixin_ra xuta judío. ³⁴Jngu kjuatexuma xatse sja_nuu: timijón xingiu. Jotsa'en tsimején_nuu jun, 'ba = nde tsa'en timijon xingiu ngayeje. ³⁵'Ba 'ba = tsa'en skue ngatsi'i xuta nga jun = ñu xi xutana, tsa simejénkaño xingiu.

³⁶'Ba Simón Pedro kitsure:

—¿Ñá = ñu k'uin, na'en?

'Ba Jesús kitsingojo:

—Bi kuan sjenngina_a nganda'e ña kjuiq, tunga jaskan sjenngina_a.

³⁷'Ba Pedro kitsu ngani:

—Na'en, ¿ánñu bi kuan sjennginira nganda'e nde? Tijngu kakuan nga kueyantjaira_a.

³⁸'Ba Jesús kitsingojo:

—¿A tijngu kakuin nga kueyantjaina_a? Kjuakixi = xi texinra. Je ján ndiya kike'mota'enna_a kionga kje kji'ndajín chaxicho.

Jesús tsu nga kuekun ngani Na'enchana

14 ¹Jesús kitsu:

—Bi on ngatjamare kakún. Ngatjamakjainnu ngat'are Na'enchana 'ba 'ba nde ngatjamakjainnu ngat'ana_a. ²Ndaba Na'enna_a ne nkjin nga'nde ña ma betsuba tjin. Tsa bira tjin, biru kixin_nuu nga kjuik'enda_nuu nga'nde. ³'Ba tsa kjuik'enda_nuu nga'nde, 'ba = tsa'en kjua'ekja'a ngani_nuu, tuxi 'ba nde kio kuetsubañu ña kuatejña_a. ⁴'Ba 'yañu ndiya xi fi ña kjuiq.

⁵'Ba Tomás kitsure:

—Na'en, bi 'yee ñá = te'mi. ¿Jótsa'en xiani_i ndiyo?

⁶'Ba Jesús kitsure:

—An = ña ndiyo 'ba an = ña kjuakixiu ko kjuabenichun. Ni'yá ma fechu ña tijña Na'enchana tsa bi ngat'ana_a. ⁷Tsa 'yaxkunnu_u, 'ba = nde xiaxkun Na'enna_a. 'Ba 'nda nganda'e je 'yaxkun, 'ba je kichutsejen'o.

⁸'Ba Felipe kitsure:

—Na'en, takunii_i Na'enchana 'ba tu kuanini_i kibiu.

⁹'Ba Jesús kitsure:

—Je nda'e tejñajin_nuu 'ba tojo kje 'yaxkunjínnaa, Felipe. Xi tjibena,
'ba = nde tjibe Na'enchana. ¿Ánñu 'ba te'mininaa: "Takunii Na'enchana"?
¹⁰¿A bi makjainri nga an tejñajin_ra Na'enchana 'ba Na'enchana tijñajinna?
En xi texin_nuu bi kuenda tsa'an tenchjaa. Tusa Na'en xi tijñajinntsjaina,
kui = xi titsa'en xa xi tse'e. ¹¹Ngatjamakjainnu nga an tejñajin_ra
Na'enchana 'ba nga kui tijñajinna. 'Ba tsa tsajain, nisi tu ngat'are xa xi
tetsa'aan ngatjamakjainnu.

¹²'Kjuakixi = xi texin_nuu. Xi kuakjainre ngat'ana, ndekui xa sa'enni joni
xi tetsa'aan. 'Ba ngisa = ya'e ngisa xa xi sa'en xutabiu, ngat'a an tefi = ña
ña tijña Na'enchana. ¹³'Ba ngayéje xi xjo'o ngat'are ja'enna sja_nuu, tuxi
s'ejnatsejenni kjuajere Na'enchana ngat'are Ki'ndiu. ¹⁴Tsa tjin xi xjo'o
ngat'are ja'enna sja_nuu.

Jesús tsu nga sikasen Isennixtjintsjere Na'enchana

¹⁵'Tsa nimejénnu an, tik'etjesun kjuatexumana. ¹⁶'Ba an skui'a_ra
Na'enchana, 'ba kui sjanu ngijngu xi 'ba nde kuasekonu 'ba xi
k'uejñajinntsjainu ngatsi'u. ¹⁷Kui = xi Isennixtjintsjere Na'enchana xi
kuakutsejen mé = xi kjuakixi. Xuta ngasun'ndebi bi kuan sakure, ngat'a bi
be 'ba bi bexkun 'yá = ni kui. Tunga jun, je 'yaxkun 'yá = ni kui, ngat'a
kui = xi tijñajinna ngatsi'u 'ba jaskan k'uejñajinna nga jngu jngu.

¹⁸'Bi sik'endu suba_nuu, kjua'ekun ngani_nuu. ¹⁹'Ba tu ngingutjun =
ngisa tu je bi nde skueniná xuta ngasun'ndebi, tunga jun xianuu. Ngat'a
tejñakunñá, kui kjuañu 'ba nde kuetsubakunñu. ²⁰Kui nixtjinbiu xio nga an
tejñajin_ra Na'enna 'ba jun tetsubajinna 'ba an tejñajin_nuu. ²¹Xi kjua'atjo
kjuatexumana 'ba sik'etjesun, kui = xi tsimejénná. 'Ba xi tsimejénná,
Na'enna 'ba = nde simején 'ba 'ba = nde simijían an 'ba kuakutsejen_ra
yojona.

²²'Ba 'batsa'en Judas (xi bi Judas Iscariote) kitsure:

—Na'en, ¿jótsa'en nga tu jin kuakutsejenni yojori 'ba bi xuta
ngasun'ndio?

²³'Ba Jesús kitsingojo:

—Tsa tjin xi tsimejénná, sik'etjesun = enna. 'Ba Na'enna simején =
xutabiu, 'ba Na'enna ko an kjua'echun = ni 'ba kuetsubako = ni. ²⁴Tunga xi
bi tsimejénná, bi sik'etjesun enna. 'Ba en xi tenu'yo, bi tsa'an. Tse'e =
Na'en xi kitsikasenna.

²⁵'Texin_nuu kibi yejerañu tejñajin ngisa_nuu. ²⁶Tunga xi kuasekonu,
Isennixtjintsjere Na'enchana xi kui sikasen ngat'are ja'enna, kui xi kuakuya
yejenu 'ba sikja'etsjen yejenu xi texin_nuu.

²⁷Te'bejña_nuu kjuaxiu. Kjuaxiuna tetsja_nuu. Bi 'batsa'en tsjaaq an jotsa'en tsja xuta ngasun'ndebi. Bi on ngatjamare kakún 'ba bi kun. ²⁸Je kjinu'yo nga 'ba kixin_nuu nga kjuia 'ba nga kjua'ekun ngani_nuu. Tsa kjuakixi nga nimejénnu an, 'ba = nde tsja s'enu nga kjuiā ña tijñ Na'enchana, ngat'a ngisa = 'ñu je ngisa Na'enchana nga ko mare an. ²⁹'Ba nganda'e je tjen 'ba texin_nuu yejerañu kje 'ba majín, tuxi kuakjainnu kionga 'ba kuan.

³⁰'Bi nde tsé kjuakoni_nuu, ngat'a je ndiba xi batexumare ngasun'ndebi. Kui bi tjinre kjua'ñu tuxi kuatexumanina, ³¹tunga tjinne=re nga 'ba kuan, tuxi skueni xuta ngasun'ndebi nga tsimijían Na'enchana 'ba nga tetsik'etjusaq jotsa'en kitsuna. Tisetjon 'ba tjian.

Jesús 'bejña kjuakusun ngat'a tse'e na'ñu uva ko tjiare

15 ¹An = ñaq tuts'in na'ñu uva xi kjuakixi, 'ba Na'enna = xuta xi tsikuenda. ²'Ba ngayéje tjia xi tjinnä xi bi tsja tu, kui = xi batet'aa. 'Ba ngayéje tjia xi tsja tu, kui xi tsichunre 'ba tsitsje, tuxi ngisa sjá ngisani tu. ³'Ba je tsjio jun ngat'are en xi texin_nuu. ⁴Tetsubajinntsjainuu, 'ba an kuatejñajinntsjai_nuu. Jngu tjia bi ma tsja tajngu tu tsa tsajainre tuts'in. 'Ba 'ba nde tsa'en jun bi kuo'o tu tsa bi kuetsubajinntsjainuu.

⁵'An = ñaq tuts'in na'ñu uva, 'ba jun = ñu tjiare. Xi tijñajinntsjainä 'ba tejñajinntsjai_ra, kui = xi 'ñu tsja tu. Ngat'a tsa tsajainnu an, tumé kuan si'on. ⁶Xi bi k'uejñajinntsjainä, kui = xi xanikja'a 'ba xi joni tjia xi tit'are na'ñu uva. 'Ba s'enduku 'ba sikja'ajin ngajin ndi'u nga kueti.

⁷Tunga tsa kuetsubajinntsjainuu 'ba tsa enna k'uejñajinntsjainu, chjo'o tume xi mejénnú 'ba kua'e = nu. ⁸Ki = bi xi kuakutsejen kjuajere Na'enna, tsa 'ñu kuo'o tu 'ba 'ba = tsa'en kyon xutana. ⁹Jotsa'en tsimejénnä an Na'enchana, 'ba = nde tsa'en tsimején_nuu jun. Tetsubajinntsjo kjuanimejenna. ¹⁰Tsa sik'etjusun kjuatexumana, kuetsubajinntsjaiñu kjuanimejenna, jotsa'en tetsik'etjusaq kjuatexumare Na'enna 'ba tejñajinntsjaa kjuanimejenre.

¹¹'Ba texin_nuu, tuxi s'ejñajinninu kjuatsjana 'ba 'ba = tsa'en kuanngukjin kjuatsjanu. ¹²Kui = bi xi kjuatexumana: Ngatimejénkaño xingiu jotsa'en tsimején_nuu jun. ¹³Tsajain kjuanimejen xi ngisa je ngisa nga ko mare kibi, tsa tjin xi kueyantjai amigure. ¹⁴'Ba jun = ñu amiguna tsa sik'etjusun kjuatexuma xi tetsja_nuu. ¹⁵Bi nde chu'nda xinni_nuu, ngat'a chu'nda bi be mé = xi tsa'en naire. Tunga amiguna = texin_nuu, ngat'a te'bejñatsejen_nuu ngayéje xi kitsuna Na'enna. ¹⁶Bi jun kichja'ajinnuu. Tusa an ja'ajin_nuu 'ba kitsja xa_nuu nga kuangjun 'ba kuo'o tu, 'ba 'ñu tsé xukjuare tunu. 'Ba 'batsa'en Na'enchana sjanu tumeñu xi xja'a_ru ngat'are ja'enna. ¹⁷'Bi = tsa'en tebatexuma_nuu: Timejénkaño xingiu.

Jesús tsu nga kuasticha xutare

¹⁸Tsa kuastikenu xuta ngasun'ndebi, tikja'etsjion nga an tjun kuastikena.
¹⁹Tsa tse'e_ru ngasun'ndebi, simejénnu xuta ngasun'ndebi jotsa'en tsimején xinkjin. Tunga bi tse'e ngasun'ndio kuon, ngat'a an ja'ajin_nuuŋ ngajinre xuta ngasun'ndebi. Kui = kjuañu mastikeniu. ²⁰T'ejinkakún en xi kixin_nuuŋ, nga jngu chu'nda bi ngisa je ngisa nga ko mare naire. Tsa kitsjenngikena xuta ngasun'ndebi, 'ba = nde jun sjenngikenu. 'Ba tsa kitsik'etjusun enna, 'ba = nde sik'etjusun ennu. ²¹'Ba 'ba = sikonu xuta ngasun'ndebi ngat'a xutanq = kuon 'ba ngat'a bi be 'yá = xi kitsikasenna.

²²Tsa bi ja'ekjakuq xutabiu, bi s'ere je. Tunga nganda'e bi nde tjinni jótsha'en kuaseko yojore ngat'are je xi inyatsa'en. ²³Xi mastikenq, 'ba = nde mastike Na'ennq. ²⁴Kitsa'aqan ngajinre xutabiu xa xi kje ña'anjín. Tsa bi 'ba kitsa'aqan, bi s'ere je. Tunga je tsabe 'ba kuastikeni Na'ennq ko an. ²⁵'Ba kuán tuxi k'uetjusunni mé = xi kua'indut'a kjuatexumare xutabiu, ña 'bi tsu: "Kuastikena ninga nimé kitsa'aqan xi kjen ndiya nga kuastikena."

²⁶Tunga kjua'e = xi kuasekonu, xi sikasen_nuuŋ ngat'a tse'e Na'enchana. Kui xi Isennixtjintsjere Na'enchana xi kuakutsejen mé = xi kjuakixi 'ba xi ndibanire Na'enchana. Kui = xi sikixiya ngat'anq. ²⁷'Ba 'ba = nde jun sikixiyo ngat'anq, ngat'a tetsubakonuŋ 'ndani nga tut's'inre.

16 ¹Texinya_nuuŋ kibi, tuxi bi sichajañu kjuamakjainnu ngat'anq.
²Ngat'a kjui'naxjenu ngajinre ni'ya sinagoga. 'Ba kjua'e = nixtjin kionga tu'yañu xi sik'ennu sikja'etsjen nga Na'enchana inyatsa'exat'are kionga 'ba sikonu. ³'Ba 'ba sikonu xuta ngat'a bi beniŋ, ninga Na'enchana ninga an. ⁴Texinya_nuuŋ kibi, tuxi kionga kjua'e nixtjinbiu, kjua'etsjenu nga 'ba kixin_nuuŋ.

Jesús tsu mé = xi sa'en Isennixtjintsjere Na'enchana

'Bi kixinya_nuuŋ kibi nga tut's'inre, ngat'a an tejñajin_nuuŋ. ⁵Tunga nganda'e tefi = ñq ña tijña xi kitsikasenna, 'ba jun bi techjaningiyauŋ ña kjuiq. ⁶Tusa 'ñu kjimabare inimanu ngat'a 'ba = texin_nuuŋ. ⁷Tunga kjuakixi = mé = xi texin_nuuŋ. Ngisa = ndani ngat'a tsojon nga kjuiq. Ngat'a tsa bi kjuiq, bi kjua'e xi kuasekonu. Tunga tsa kjuiq, sikasen_nuuŋ kui. ⁸'Ba kionga kui kjua'e, k'uejñatsejenre xuta ngasun'ndebi 'yá = xi tjinre je 'ba mé = xi kjuakixi 'ba nga Na'enchana sa'enre kjua. ⁹S'ejñatsejen jere xuta, ngat'a bi makjainre ngat'anq. ¹⁰'Ba s'ejñatsejen mé = xi kjuakixi, ngat'a tefi = ñq ña tijña Na'ennq 'ba bi nde xianinuŋ. ¹¹'Ba s'ejñatsejen nga Na'enchana sa'enre kjua, ngat'a je kitsa'enre kjua xi batexumare ngasun'ndebi.

¹²Tjin = ngisana_{mé} = xi xin_nuu, tunga bi kuankjin yejenu nganda'e.

¹³Tunga kionga kjua'e Isennixtjintsje xi 'bejñatsejen mé = xi kjuakixi, sjá ndiyau, tuxi xiañu ngayéje xi kjuakixi. Ngat'a bi kuenda tse'e kuinchja, tusa kuinchja mé = xi kjuint'e. 'Ba kuetsuyanu mé = xi jaskan kuan. ¹⁴Kui kuakutsejen kjuajena, ngat'a sáku = re mé = xi tsa'an 'ba kuetsuyanu.

¹⁵Ngayéje mé = xi tjinre Na'enchana, 'ba = nde tsa'an. Kui = kjuañu 'ba texinni_nuu nga Isennixtjintsjio sákure ngayéje xi tsa'an 'ba kuetsuyanu.

¹⁶Tu ngichuba ngisa bi nde xianinuu, 'ba ngichubachi ngani xia nganinuu.

Kjuabare xutare Jesús kjuatsja kuan ngani

¹⁷'Ba 'batsa'en yak'a xutare tsiningiyare xinkjin:

—¿Jó tsunire xi titsu: “Tu ngichuba ngisa bi nde xianinuu 'ba ngichubachi ngani xia nganinuu”? ¿'Ba jó tsunire: “Ngat'a tefi = ñá ña tijña Na'enchana”? ¹⁸'Ba ¿jó tsunire en xi tsu: “ngichuba ngisa”? Bi mankjinna mé = xi tifakona —kitsu.

¹⁹'Ba Jesús tsabe nga xutare mejénre skuiningiyare jó tsunire kibiu 'ba kitsure:

—¿A ngat'are mé = xi kixian, nga tu ngichuba ngisa bi nde xianinuu 'ba ngichubachi ngani xia nganinuu, a kui = xi techuba nijmini_ru?

²⁰Kjuakixi = xi texin_nuu. Xi'ndañu 'ba kuabanu, tunga xuta ngasun'ndebi kjuatsja s'ere. Ninga kuabanu, tunga kjuabanu kjuatsja kuan ngani. ²¹Joni jngu chjun xi kue'e ki'ndi. S'ere kjuandusin, ngat'a je ja'e chubare. Tunga kionga je kitsin ki'ndiu, bi nde fa'etsjennire kjuanima xi kafa'axtiu, ngat'a tsja mare nga kitsin jngu ki'ndi ngasun'ndebi. ²²'Ba nde tsa'en tjamandusinnu jun nganda'e ngayeje, tunga skue ngani_nuu 'ba tsja s'e nganire inimanu. 'Ba tu'yá kuan kjua'anu kjuatsjanu.

²³'Ba kui nixtjinbiu nimé nde xjaningiyaninuu. Kjuakixi = xi texin_nuu. Na'enchana sjanu tumeñu xi xja'a_ru ngat'are ja'enna. ²⁴Ka'nda nganda'e nisamé chjo'o ngat'are ja'enna. Tunga nganda'e chjo'o 'ba sákunu, tuxi kuaajngukjinni kjuatsjanu.

²⁵'Je 'ba kixin_nuu enbi ko kjuakusun, tunga kjua'e = nixtjin kionga bi nde k'uejña ngisani_nuu kjuakusun. Tusa xinyakixi kixi_nuu ngat'are Na'enchana. ²⁶Kui nixtjinbiu xjo'o mé = xi mejénnú ngat'are ja'enna, 'ba bi machjen tsa an skui'antjai_nuu ngixkun Na'enchana. ²⁷Ngu kui 'ba = nde tsimejénnu jun ngayeje, ngat'a nimejénnuu an 'ba makjainnu nga jendibañña ña tijña Na'enchana. ²⁸Jendiba = ñá ña tijña Na'enchana 'ba ja'aá ngasun'ndebi. Sik'ejña ngañaaá ngasun'ndebi 'ba kjuikun ngañaaá Na'enchana —kitsu Jesús.

²⁹'Ba xutare kitsu:

—Nganda'e techuko kixi kixinii 'ba bi te'bejñanii kjuakusun. ³⁰'Ba nganda'e tjamankjin = niá nga 'yani ngayéje xi tjin, 'ba nga bi machjen tsa

tjin xi skuiningiyari. Kui = kjuañu makjainnini nga jendibai ña tijña Na'enchana.

³¹'Ba Jesús kitsingojo:

—¿A makjainnu nganda'e nde? ³²Tunga kjua'e = chuba 'ba je = ja'e chubabiu nganda'e kionga sitsojosun yojonu nga jngu jngu. 'Ba kuangiu ña jendibañu 'ba sik'ejña tajngunu. Tunga bi tejña tajngua, ngat'a Na'enchana tijñakona. ³³Je kixin_nuu kibi, tuxi ngat'anq s'eninu kjuaxiu. Nga'e ngasun'ndebi kjuanima kuitjaxtiu, tunga ti'ñu kakún ngat'a an je = kitsa'en_ra ngasun'ndebi.

Jesús fako Na'enchana ngat'are xutare

17 ¹Kionga je 'ba kitsu Jesús, kiskutsejen ngank'aa 'ba kitsure Na'enchana:

—Na'en, je = ja'e chubá. Takui kjuajere Ki'ndiri, tuxi 'ba nde Ki'ndiri kuakuni kjuajeri. ²Ngat'a kika'exa_ri nga kuatecumare ngatsi'i xuta, tuxi s'enire kjuabenichun xi bi fet'a ngatsi'i xi ji kika'e_ri. ³'Ba nga xuta s'ere kjuabenichun xi bi fet'a, kui = nga skueri nga ji = xi Na'en jngututu xi kjuakixi 'ba nga skue Jesucristo xi ji kjinikasen.

⁴'Je = yakutsijañ kjuajeri ngasun'ndebi nga kitsijngua xa xi kika'ena.

⁵'Ba nganda'e Na'en, ta'enaq ndekuini kjuaje ngixkuin, kjuaje xi ja'ba tjinnä kionga kje majín ngasun'ndebi.

⁶'Xuta xi kika'enaq xi tjin ngasun'ndebi je 'ejñatsejen_ra 'yá = ni ji. Tsiji xutabiu 'ba kika'e=naq, 'ba kitsik'etjesun = enri. ⁷'Ba nganda'e be = nga ngayéje xi kika'enaq kio = ndibani ña teni. ⁸Ngat'a en xi kika'enaq, kui = xi kixinra_xutabiu, 'ba kiskjebetjo 'ba kuankjinre nga kjuakixi kio jendibañä ña teni. 'Ba makjainre nga ji kjinikasenna.

⁹'Te'bets'ara ngat'are kui 'ba bi ngat'are xuta ngasun'ndebi. Te'bets'ara ngat'are xuta xi kika'enaq, ngat'a tsiji. ¹⁰Ngatsi'i xi tsa'an, 'ba = nde tsiji. 'Ba xi tsiji, 'ba = nde tsa'an. 'Ba kjuajenaq tjamatsejen ngajinre xutabiu.

¹¹'Bi nde kuatejña ngisañä ngasun'ndebi, tunga kui janda = k'uendu ngasun'ndebi, 'ba an kjuiä ña teni. 'Ba ji Na'en xi tsje, tikuendai xutabiu ko kjua'ñure ja'enri, ja'en xi kika'enaq, tuxi jngu kuanni joni ña. ¹²Kionga tsakatejñaq ngajinre xutabiu ngasun'ndebi, kitsikuenda = ñä ko kjua'ñure ja'en xi kika'enaq 'ba kiskutsejen_ra, 'ba ni'yá kichaja. Tu kui sani xi je 'batjinni nga xaja, kui = xi kichaja, tuxi k'uetjesunni mé = xi kua'indut'a enri.

¹³'Tunga nganda'e tefi = ñä ña teni. 'Ba texin = ñä kibi yejerañu tejña ngisañä ngasun'ndebi, tuxi kjuatsjana s'ejñajinkjinni inimare xutabiu. ¹⁴An je = kixinra_enri, 'ba xuta ngasun'ndebi kuastike = , ngat'a bi ngasun'ndebi tse'e jotsa'en bi ngasun'ndebi tsa'an. ¹⁵Bi temi'araq nga

kjui'naxjejin ngasun'ndebi, tusa 'naxjet'axin_ri xi ch'okun. ¹⁶Xutabiu bi ngasun'ndebi tse'e, jotsa'en bi ngasun'ndebi tsa'an. ¹⁷Tik'endutsje xutabiu, tuxi kuan sa'enni xa xi tsiji. Enri kjuakixi = . ¹⁸Jotsa'en kjinikasennaq ngasun'ndebi, 'ba = nde tsa'en tetsikasian xutabiu ngasun'ndebi. ¹⁹'Ba te'bejñatsja yojonaq nga sa'aan xa xi tsiji tu kjuanda tse'e xutabiu, tuxi ko kui 'ba nde s'endutsjeni ngajinre mé = xi kjuakixi nga sa'en xa xi tsiji.

²⁰'Ba bi tu ngat'are xutabiu te'bets'ara. 'Ba = nde te'bets'ara ngat'are xi kuanjainre ngat'anq kionga kjuant'e en xi kuetsu xutabiu, ²¹tuxi jngu kuan ngatsil'i. Jotsa'en tenijinnaq 'ba an tejñajinra, Na'en, 'ba nde tsa'en jngu ngatjamajinna xutabiu, tuxi kuanjainire xuta ngasun'ndebi nga ji kjinikasennaq. ²²'Ba je = kitsja_ra kjuaje xi kika'enaq, tuxi jngu kuan jotsa'en jngu maña. ²³An tejñajin_ra 'ba ji tenijinnaq, tuxi 'ba tsa'en jngu kuanjinni, 'ba 'batsa'en xuta ngasun'ndebi skue nga ji kjinikasennaq 'ba nga nimején xutabiu jotsa'en nimejénnaq an.

²⁴Ji Na'en, mejénnä nga k'uendukonä xuta xi kika'enaq ña kuatejñaa, tuxi skueni kjuajena, kjuaje xi kika'enaq, ngat'a kjinimején = naq kionga kje majín ngasun'ndebi. ²⁵Ji Na'en xi tjinri kjuakixi, xuta ngasun'ndebi bi beri. Tunga an 'bera, 'ba xutabiu be = nga ji kjinikasennaq. ²⁶'Ba je 'ejñatsejen_ra xutabiu 'yá = ni ji 'ba janda = k'uejñatsejen ngisa_ra, tuxi simejénni xi yak'a jotsa'en nimejénnaq 'ba tuxi an kuatejñajinni_ra.

Jesús ja'enduba

Mt. 26:47-58; Mr. 14:43-50, 53-54; Lc. 22:47-54

18 ¹Kionga Jesús je 'ba kitsure Na'enchana, kiko xutare 'ba ja'axtiu xingunda xanga Cedrón, 'ba ja'as'en jngu nga'nde ña tjintje ya xi ma chine ture. ²'Ba Judas xi singantsja 'ba nde be nga'ndebiu, ngat'a Jesús nkjin ndiya kuañajanko xutare kio. ³Kui kjuanu Judas ja'eko yak'ani chasoldadu ko nchja xi tsikuenda ningu xi kitsikasen xi ngakure na'mi ko xuta fariseo xi ja'e nga ya'a ndi'i xi tsikjen aseti ko ndi'i xi s'ekuya 'ba ko kicha. ⁴Tunga Jesús je be ngayéje xi kuanre 'ba kint'e nchjabiu 'ba kitsure:

—¿'Yá = xi temijnyisjo?

⁵'Ba nchjabiu kitsingojo:

—Jesús xi Nazaret tse'e.

'Ba Jesús kitsure:

—Kui = ña an.

'Ba nde kio sejñajinre nchjabiu Judas xi titsingantsja. ⁶'Ba kionga je 'ba kitsu Jesús: "Kui = ña an", nchjabiu kiji ngastun 'ba tsixu t'anangiu. ⁷'Ba 'batsa'en Jesús tsiningiya nganire:

—¿'Yá = xi temijnyisjo?

'Ba nchjabiu kitsu:

—Jesús xi Nazaret tse'e.

⁸'Ba Jesús kitsu nganire:

—Je 'ba kixin_nuu nga kui = ña an. Tsa an xi temijnyisjainuu, ta'e'ndio nga ngatafi nchjabi.

⁹'Ba kuán tuxi k'uetjusunni en xi kinchja Jesús nga jako Na'enchana, kionga 'ba kitsu: "Na'en, xuta xi kika'enaq, ni'yá kichaja." ¹⁰'Ba 'batsa'en Simón Pedro ts'axje kicha xi kjit'are 'ba tsatet'a ñojon kixi xuta xi Malco 'mi, xi chu'ndare na'mi titjun. ¹¹'Ba Jesús kitsure Pedro:

—Tjaya ngani kichari tjiuxinre. Tsa Na'enchana titsjana q Juanimabi, ¿a bi tjinnere nga kjua'axti?

¹²'Ba 'batsa'en chasoldadu ko xi ngakure 'ba ko nchja xi tsikuenda ningу kitsuba Jesús 'ba 'et'a'ñu. ¹³'Ba ndaba Anás titjun kiko, ngat'a kui xi na'enchi'yare Caifás xi na'mi titjun kuán nubiu. ¹⁴'Ba kui Caifás xi inya'a xuta judío nga ngisa = nda tjin tsa jngu xuta kueyantjaire tu kjuanda tse'e ngatsil'i xuta.

Pedro b'e'mota'en ngat'are Jesús

Mt. 26:59-66, 69-75; Mr. 14:55-64, 66-72; Lc. 22:55-62, 66-71

¹⁵Simón Pedro ko ngijngu xutare Jesús kitjenngi. 'Ba ngat'a xutare Jesús xi ngijngu bexkun na'mi titjun kui ja'as'enko Jesús ngandetsin ndaba na'mi titjun. ¹⁶Tunga Pedro tsakasen ngandetsian ña tijña xuntjo. Kui kjuañu xutare Jesús xi bexkun na'mi titjun 'etjuni 'ba jako na xi titsikuenda xuntjo 'ba kitsikja'as'en Pedro. ¹⁷'Ba 'batsa'en na xi titsikuenda xuntjo tsiningiyare Pedro:

—¿A bi ko ji xi 'ba nde xutare chingabiu kuáin?

'Ba Pedro kitsu:

—Bi an.

¹⁸'Ba nch'an kuán kui nixtjinbiu. Kui kjuañu chu'nda ko nchja xi tsikuenda ningу inyatsi'isunire yojore t'a ndi'i xi 'etse, 'ba Pedro 'ba nde s'ejñajinre nga titsi'isure yojore.

¹⁹'Ba na'mi titjun tsiningiyare Jesús ngat'are xutare 'ba ngat'are mé = xi bakuya. ²⁰'Ba Jesús kitsingojoire:

—Kinchjatsejen = ña ngixkun ngatsi'i xuta ngasun'ndio. Ngantsjai yakuya ni'ya sinagoga ko ndetsinre ningу, ña mañajan ngatsi'i xuta judío. 'Ba nimé kinchja'maa. ²¹¿Ánñu an techjaningiyanaa? Chjaningiya_ri xuta xi kjint'e mé = xi kinchja. Kui xi be = mé = xi kinchja.

²²Kionga je 'ba kitsu Jesús jngu xuta xi tsikuenda ningу tso'ot'are 'ba kitsure:

—¿Ánñu 'batsa'en tenigojoni_ri na'mi titjun?

²³'Ba Jesús kitsingojoire:

—Tsa ch'o kixian, 'ba t'innaq náre en ch'otsu xi kinchja. Tunga tsa 'batjin mé = xi kixian, ¿ánñu michut'anina?

²⁴'Ba 'batsa'en Anás tji'ñure Jesús nga kitsikasenre Caifás xi na'mi titjun.

²⁵Yejerañu Simón Pedro tsakasen ngisa nga titsi'isure yojore t'a ndi'u.

'Ba 'batsa'en kichjaningiya nganire:

—¿A bi ko ji xi 'ba nde jngu xutare xutabiu kuái?

'Ba Pedro 'e'mota'en yojore 'ba kitsu:

—Bi an.

²⁶'Ba jngu chu'ndare na'mi titjun xi xinkjin mani xuta xi Pedro tsatet'a ñojon 'ba nde tsiningiyare:

—¿A bi ko ji tesenkue xutabiu nga tsa'bera ngajaan, ña tjintje ya?

²⁷Tunga Pedro 'e'mota'en ngani. 'Ba ndekuini chubabiu kiski'nda jngu chaxicha.

Jesús ña'anre kjua ngixkun Pilato

Mt. 27:1-2, 11-31; Mr. 15:1-20; Lc. 23:1-5, 13-25

²⁸'Ba 'batsa'en nchjabiу 'etjuko Jesús ndaba Caifás nga kiko ni'ya pretorio, ndaba ña tsa'en kjua xuta titjun Roma. 'Ba je tjis'e isen. 'Ba nchjabiу bi ja'as'en ni'ya pretorio, ngat'a tsa kjua'as'en jngu ni'ya xi bi tse'e xuta judío, tsu nga bi nde tsjeni ngixkun Na'enchana 'ba bi nde ma kjineni xichine s'i pascua. ²⁹Kui kjuañu Pilato 'etjuni ngandetsian nga ja'ekjako 'ba kitsure:

—¿Mé = kjua tefangiñu xutabi?

³⁰'Ba nchjabiу kitsingojoore:

—Tsa bi xuta ch'okun kibi, bi ji singatsjari.

³¹'Ba kio Pilato kitsure:

—Tusa tangiko 'ba ti'an_ru kjua jotsa'en tijña kjuatexumanu.

'Ba xuta judío kitsu:

—Bi tixa'ndeni tsa sik'en xuta.

³²'Ba 'batsa'en 'etjusun en xi kinchja Jesús nga kitsuyatitjun jotsa'en kueya. ³³'Ba 'batsa'en Pilato ja'as'en ngani ni'ya pretorio 'ba kinchjare Jesús 'ba kitsure:

—¿A ji = ni reyre xuta judío?

³⁴'Ba Jesús kitsingojoore:

—¿A kjuafa'etsjenri ndibanire nga techjaningiyana? ¿Asa tu kui = kjua nga tjin xi ye'eri nijmi ngat'ana?

³⁵'Ba Pilato kitsingojoore:

—¿A xuta judío kuáñ an? Naxinandari ko xi ngakure na'mi kitsingantsjari ngat'ana. ¿Mé = xi kjiñe'en?

³⁶'Ba Jesús kitsingojo nganire:

—Bi nga'e ngasun'ndebi ña batexumaa. Tsa ngasun'ndebi ña batexumaa, ¿a bi sikjanntjainaq xuta xi inyatsa'exat'anq, tuxi bi kuangantsjañaq ngat'are xuta judío? Tunga bi nga'e ña batexumaa.

³⁷'Ba 'batsa'en Pilato kitsure:

—¿A rey = ni tsu'ba?

'Ba Jesús kitsingojoore:

—Ji xi 'ba tesji nga rey = ñaq an. Kui = kjua kitsinña 'ba kui = kjua ja'eñaq ngasun'ndebi, tuxi xinyakixiñaq ngat'are mé = xi kjuakixi. 'Ba ngatsi'i xi tsimején kjuakixi nt'e = na.

³⁸'Ba Pilato kitsu nganire:

—¿Mé = xi kjuakixi?

'Ba kionga je 'ba kitsu, 'etju nga kikjako ngani xuta judío 'ba kitsure:

—Tumé je tisakuna ngat'are xutabiu. ³⁹Tunga jun je 'batsa'en nganu, nga tsindaq jngu xuta nduya xi chjo'o nga s'i pascua. ¿A mejénnú nga sindaa reyre xuta judío?

⁴⁰'Ba 'batsa'en nchjabiu kiski'ndaya:

—¡Bi kui xutabiu! ¡Tsá Barrabás!

'Ba Barrabás, jngu chacheje kui.

19 ¹'Ba 'batsa'en Pilato 'exa nga s'ere Jesús. ²'Ba chasoldadu kitsinda jngu corona na'ya 'ba 'esun nindaku, 'ba kitsikaja jngu najñu nduju kuán joni xi baja rey. ³'Ba 'batsa'en inyatsitiñat'are 'ba inyatsure:

—¡Te'ndari, reyre xuta judío!

'Ba inyamo'ot'a tsare.

⁴'Ba 'batsa'en Pilato 'etju ngani ngandetsian 'ba kitsure nchjabiu:

—Nga'e k'uaxje_nuu xutabiu, tuxi xiañu nga tumé je tisakuna ngat'are kui.

⁵'Ba 'batsa'en Jesús 'etju ngandetsian nga tji'sunre corona xi na'ya 'ba yaja najñu nduju kuon. 'Ba Pilato kitsu:

—¡Nga'e sejña xutabiu!

⁶'Ba kionga xi ngakure na'mi ko nchja xi tsikuenda ningu tsabe Jesús, kiski'ndaya:

—¡Tjat'ai kru xutabiu! ¡Tjat'ai kru kui!

'Ba Pilato kitsure:

—Tusa jun tangiko 'ba tet'o kru, ngat'a an tumé je tisakuna ngat'are kui.

⁷'Ba xuta judío kitsu ngani:

—Tjin = ni kjuatexuma, 'ba jotsa'en tijña kjuatexumani 'ba = tsa'en tjinnere nga kueya xutabi, ngat'a Ki'ndire Na'enchana titsa'en yojore.

⁸Kionga Pilato kjint'e kibiu, ngisa 'ñu kitsakjun. ⁹'Ba 'batsa'en ja'as'en ngani ni'ya pretorio 'ba kitsure Jesús:

—¿Ñá = ñu tsiji?

Tunga Jesús bi kitsingojore.

¹⁰'Ba 'batsa'en Pilato kitsu nganire:

—¿A bi xukonaña? ¿A bi 'ye nga kuananna kuet'ara kru asa sik'ejñandaira?

¹¹'Ba Jesús kitsingojore:

—Nime ma ñe'en ngat'aná tsa bi Na'enchana kitsja'nderi. Kui kjuañu, xi kitsingantsjaná ngat'ari ngisa = 'ñu tse je tjinre nga ko mare ji.

¹²Tsaka'anire chubabiu Pilato 'etuts'inre nga tsangisjai ndiya jótsa'en kuan sik'ejñandai Jesús. Tunga xuta judío kiski'ndaya:

—iTsa sik'ejñandai xutabiu, bi nda teñe'en ngixkun xuta titjun César! iXi rey tsa'en tajngu yojore, kui = xi stike xuta titjun César!

¹³'Ba kionga Pilato kjint'e enbi, 'batsa'en ts'axje Jesús ngandetsian 'ba tsik'ejña nga'nde ña tsa'en kjua, nga'nde xi “Ña kjiya ndiojo” 'mi, xi Gabata 'mi nga en hebreo. ¹⁴'Ba nixtjinbiu je inya'benda xuta mé = xi machjen s'i pascua, ngat'a je tifechu tiña s'iu. Jeru mején nyusen ya'a. 'Ba Pilato kitsure xuta judío:

—iNga'e sejña reynu!

¹⁵'Ba nchjabiu kiski'ndaya:

—iTji'naxje xutabiu! iTji'naxje! iTjat'ai kru kui!

'Ba Pilato kitsure:

—¿A kuat'a = ña kru reynu?

'Ba xi ngakure na'mi kitsu:

—iTsjajin ngisani kja'e rey, tu jngu sani xuta titjun César!

¹⁶'Ba 'batsa'en Pilato kitsingantsja Jesús, tuxi s'et'ani kru, 'ba nchjabiu kiko.

Jesús set'a kru

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷'Ba 'batsa'en Jesús 'etju nga ya'anijin krure nga kiji nga'nde xi nga'ndere nindaku mik'en 'mi (xi Gólgota 'mi nga en hebreo). ¹⁸Kio kiset'a kru kui ko kja'e ngisa jó nchja. Jngu xi kiset'a kru ngate kixire 'ba jngu ngate skjunre. ¹⁹'Ba 'batsa'en Pilato 'exa nga set'a jngu yate ngasunnk'a ku Jesús. Xi 'bitsa'en kua'indut'a: “Jesús xi Nazaret tse'e, reyre xuta judío.” ²⁰'Ba nkjin xuta judío 'exkiya kibiu, ngat'a tiñare naxinando nga'nde ña kiset'a kru Jesús 'ba ngat'a yatebiu kua'indut'a en hebreo ko en latín 'ba ko en griego. ²¹'Ba 'batsa'en xi ngakure na'mire xuta judío ja'ekun Pilato 'ba kitsure:

—Bi nda tjin nga: “Reyre xuta judío”, kua'indut'a yatebiu. Tusa tjat'ai nga: “Kui xi kitsu: An = ña reyre xuta judío.”

²²'Ba Pilato kitsingojore:

—En xi je kitsi'indut'aa, je kitsi'indut'aa.

²³'Ba kionga je chasoldadu je yat'a kru Jesús, 'batsa'en kiskjebe najñu xi yaja 'ba ñujun ka'a ts'axje. 'Ba jngu ka'a ts'akore nga jngu jngu chasoldadu. 'Ba nde kiskjebe najñu nduju xi yaja Jesús xi bi kitjuya, tu jngu ka'a sani ngisin ka'nda ngi'ndere. ²⁴'Ba kitsure xinkjin:

—Bi k'uejnda kibi. Tusa siskayaña 'yá xi k'uakore.

'Ba kuán tuxi 'etjusunni enre Na'enchana ña 'batsa'en kua'indut'a: "Kitsika'bire xinkjin najñuna 'ba kitsiskaya najñu ndujuna." 'Ba 'ba = kitsa'en chasoldadu.

²⁵'Ba tsikinyat'a tiña krure Jesús nare ko ndichja nare 'ba ko María xi chjunre Cleofas 'ba ko María Magdalena. ²⁶'Ba kionga Jesús tsabe nare ko xutare xi 'ñu tsimején nga kio sejñat'are, kitsure nare:

—Na, ki'ndiri sejña kio.

²⁷'Ba kitsure xutare:

—Nari s'ejña kio.

'Ba ndekuini chubabiu xutare kiskjebetjo nare Jesús ndaba.

Jesús 'me

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

²⁸Kionga je kuán kibi, Jesús be nga je kuajngu ngayéje xi tjinnere nga k'uetjusun 'ba kitsu:

—Xindana

'Ba kitsu, tuxi 'etjusunni jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana.

²⁹'Ba kio tijña jngu nisa xi inya binu san. 'Ba nchjabiu kitsika'nyi jngu tsanga ko binu son 'ba 'eku jngu yare hisopo 'ba kitsitiñat'are ts'a Jesús.

³⁰'Ba kionga je kits'i binu son kitsu:

—Je = 'etjusun yeje.

'Ba 'batsa'en yejen tsindi nindaku 'ba k'en.

³¹'Ba kui nixtjinbiu tis'enda xichine xi tse'e nixtjin nga nikja'aya. 'Ba xuta judío bi mejénre nga yojore janda s'etjen 'bangi t'a kru kionga kjua'e nixtjin nga nikja'aya, ngat'a 'ñu kun kui nixtjinbiu. Kui kjuañu tsi'anire Pilato nga xut'okja ngasure nchja xi tjindut'a kru 'ba nga xja'axin yojore. ³²'Ba 'batsa'en ja'e chasoldadu 'ba kiskjet'okja ngasure ngojó nchja xi kjiyut'ako kru Jesús. ³³Tunga kionga echu ña kjit'a Jesús, tsabe nga je k'en. Kui kjuañu bi kiskjet'okjani ngasure.

³⁴Tunga jngu chasoldadu juñare lanza nisinre Jesús, 'ba ta'a 'etju jin ko nanda. ³⁵'Ba xuta xi tsabe mé = xi kuán, kui = xi be'enijmi 'ba xi tsu kui kjuaixi =. 'Ba be = nga kjuaixi mé = xi titsu, tuxi 'ba nde kuakjainninu jun ngayeje. ³⁶Ngat'a 'ba kuán tuxi 'etjusunni enre Na'enchana ña 'batsa'en kua'indut'a: "Nijngu nindare stjut'o." ³⁷'Ba nde tsa'en kua'indut'a enre Na'enchana ña 'ba tsu: "Nchjabiu skutsejen'a xuta xi juñare."

Jesús s'eyanjin

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

³⁸'Ba jaskan kionga je 'ba kuán, Kuse xi Arimatea tse'e, xi 'ba nde xutare Jesús xi tsak'ajmetjenngi'mo ngat'a tsankjunke xuta judío, kui xi ts'i'are Pilato nga sj'a'ndere nga kueko yojore Jesús. 'Ba 'batsa'en Pilato kitsja'ndere, 'ba xutabiu kikja'a yojore Jesús 'ba kiko. ³⁹'Ba nde ja'e Nicodemo, xuta xi kikun Jesús nga jñu, ja'eko jeru mején kate kilo tsajmi xi nda jen xi mirra ko áloe ts'atjijinre xinkjin. ⁴⁰'Ba ngojó kiskjebe yojore Jesús 'ba kitsik'atjijun najñu xi yajunre tsajmi xi nda jen, jotsa'en ngare xuta judío nga beyanijin xinkjin. ⁴¹'Ba ña kiset'a kru Jesús, tijñat'a tiñare jngu nga'nde ña tjintje ya xi ma chine ture. 'Ba nga'ndebiu tijña jngu tsju xatse xi nisa'yajín s'eyanjin kio. ⁴²Kio yajñaya yojore Jesús nchjabi, ngat'a tijña tiña tsju 'ba ngat'a kui nixtjinbiu xuta judío je inya'benda xichine s'iu.

Jesús fa'aya nganire ngajinre mik'en

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-11; Lc. 24:1-12

20 ¹Nga tamingu nga tajñu, kionga tojo jñu ngisa, María Magdalena kiji ña tijña tsju 'ba tsabe nga kitukja'axin ndiojo xi kis'extiuchjani tsju. ²'Ba 'batsa'en tsangatsanga nga kikun Simón Pedro ko xutare xi ngijngu xi Jesús 'ñu tsimején 'ba kitsure:

—iJe kitukja'axin yojore naina ngaya tsju, 'ba bi 'yee ñá kis'ejña ngani!

³'Ba 'batsa'en Pedro ko xutare xi ngijngu kiji ña tijña tsju. ⁴Tsangatsanga ngojó, tunga xutare xi ngijngu ngisa 'ñu tsangatsanga nga ko mare Pedro 'ba kui tjun echu tsju. ⁵Tunga bi ja'as'en. Tu tsakasen tsindi tuxi skutsejenyani 'ba tsabe nga kio tijña najñu xi ts'atjijun yojore Jesús. ⁶'Ba 'batsa'en Pedro echutjenngi ngani 'ba ja'as'en tsju, 'ba 'ba nde kui tsabe najñu xi kio tijña ⁷ko najñu xi ts'atjijun nindaku Jesús xi bi kio tijñajinre najñubiu. Tu t'axin tijña nga tjikuya. ⁸'Ba 'batsa'en 'ba nde ja'as'en xutare xi ngijngu xi tjun echu tsju, 'ba tsabe 'ba kuakjainre. ⁹Ngat'a kje mankjinjínre nchjabi enre Na'enchana xi 'batsa'en kua'indut'a nga tjinnere nga kjua'aya nganire Jesús ngajinre mik'en. ¹⁰'Ba 'batsa'en xutare Jesús jendiba ngani ndaba.

¹¹Tunga María tsakasen ngandetsin tsju nga tikji'nda. 'Ba yejerañu tikji'nda tsakasen tsindi tuxi skutsejenyani tsju ¹²'ba tsabe jó ankje xi yaja najñu tiba, xi tjindu nga'nde ña kis'ejña yojore Jesús tsakaiñu. Jngu xi tsik'ejña ña kis'ejña nindaku, 'ba jngu xi tsik'ejña ña kitsjen ndsaku. ¹³'Ba ankjelebiu kitsure María:

—Na, ¿ánñu techi'ndani?

'Ba María kitsu:

—Ngat'a kitukja'axin = yojore naina, 'ba bi 'bia ñá kis'ejña ngani.

¹⁴'Ba yejerañu 'ba titsu, kitsiku'be nindaku 'ba tsabe nga kio sejña jngu xuta. Kui xi Jesús, tunga bi tsabexkun. ¹⁵'Ba Jesús kitsure:

—Na, ¿ánñu techi'ndani? ¿'Yá = xi temijnyisjai?

'Ba María kitsikja'etsjen nga kui = xuta xi tsikuenda ya xi kio tjintje 'ba kui kjuañu kitsunire:

—Na'en, tsa ji ka'mikue, 'ba t'innaaq ñá kafajñe, 'ba kuikja'a ngañaaq.

¹⁶'Ba Jesús kitsure:

—María.

'Ba 'batsa'en María kitsiku'beya 'ba nga ko en hebreo kitsure:

—iRabuni! (En xi tsunire: maestru.)

¹⁷'Ba Jesús kitsure:

—Bi chjunnaaq, ngat'a kje fijían ña tijña Na'ennaq. Tunga tik'e_ri nijmi nts'iä nga kuikatejñakuä Na'ennaq xi 'ba nde Na'ennu, Na'enchanä xi 'ba nde Na'enchanu.

¹⁸'Ba 'batsa'en María Magdalena kike'ere nijmi xutare Jesús nga tsabe Na'enna 'ba 'ba nde ye'ere nijmi mé = xi kitsure.

Jesús matsejenre xutare

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹'Ba kionga je kuajñu ndekuini nixtjin tamingu, tjichja xuntja nga'nde ña kuañajan xutare Jesús, ngat'a inyatsakjunke xutaxa judío. 'Ba 'batsa'en Jesús ja'ekasenjinre 'ba kitsure:

—Ngatjas'enu kjuaxiu.

²⁰'Ba kionga je 'ba kitsure, yakure teyantsja ko nisinre. 'Ba tsja kuánre xutare nga tsabe ngani Na'enna. ²¹'Ba Jesús kitsu nganire:

—Ngatjas'enu kjuaxiu. Jotsa'en Na'enchaná kitsikasenna, 'ba = nde tsa'en tetsikasen_nuu nganda'e.

²²'Ba kionga je 'ba kitsu, 'entjore nchjabiu 'ba kitsure:

—Chjubetjo ngajin inimanu Isennixtjintsjere Na'enchaná. ²³Xi sichat'a_ru jere, kujachat'are jere. 'Ba xi bi sichat'a_ru jere, janda = s'ere jere.

²⁴'Ba Tomás xi 'ba nde xuta 'ñú 'mi, xi 'ba nde jngu xutare xi tejó, bi kio tijñajinre kionga ja'e Jesús. ²⁵'Ba xutare xi yak'a ye'ere nijmi 'ba kitsure:

—Je = kji'yeeq Na'enna.

Tunga Tomás kitsure:

—Tsa bi skuiq chubare xiun ngaya ntsja, 'ba tsa bi skanis'iän najma ndsaä ña kijire xiun, 'ba tsa bi skanis'iän ndsaä nisinre, bi kujakjainna.

²⁶'Ba kionga je ja'a jin nixtjin, tjinduya ngani ngaya jngu ni'ya xutare, 'ba nde kio tijñajinre Tomás. 'Ba ninga tjichja xuntjo, Jesús ja'ekasenjin nganire 'ba kitsure:

—Ngatjas'enu kjuaxiu.

²⁷'Ba 'batsa'en kitsure Tomás:

—Chutsejen_ri ndsaq 'ba chanis'en najma ndsai nga'e. 'Ba ndechanis'en ndsai nisinna. Bi nitajai inimari. Tusa ngatjamakjainri.

²⁸'Ba Tomás kitsingojoore:

—iNaina 'ba Na'enna!

²⁹'Ba Jesús kitsure:

—Makjainri ngat'a je = kji'yanaaq. Ndare xuta xi bi tsabena tunga kuakjainre.

³⁰'Ba nkjin ngisa kjuakun xi kitsa'en Jesús ngixkun xutare xi bi i tjit'a xujunbi. ³¹Tunga kibi tjit'a, tuxi kuakjainnu nga Jesús xi Cristo, Ki'ndire Na'enchana, 'ba tuxi s'eninu kjuabenichun nga kuakjainnu ngat'are kui.

Jesús matsejenre yatu xutare

21 ¹'Ba jaskan nde kuatsejen nganire Jesús xutare ndai ndachikun Tiberias. 'Ba 'bitsa'en kuatsejenre: ²Ñatjen tjindu Simón Pedro, ko Tomás xi 'ba nde xuta 'ñú 'mi, ko Natanael xi Caná tse'e, nga'nde xi tijña ngajinre nangi Galilea, ko nistire Zebedeo, 'ba ko kja'e ngisa jó xutare. ³'Ba 'batsa'en Simón Pedro kitsure xi yaka:

—Tjiuti tefik'engi_ra.

'Ba nchja xi yak'a kitsure:

—'Ba = nde kuangikori_jin.

'Ba 'batsa'en 'etju 'ba ja'as'en jngu barku, tunga kui nistjenbiu njnguú tjiuti kitsuba. ⁴'Ba kionga je mején tjis'e isen, Jesús ja'ekasen ndai ndachikun, tunga xutare bi tsabexkun. ⁵'Ba Jesús kitsure:

—Jun na'en, ¿a kje xuntsajíun tjiuti?

'Ba nchjabiu kitsingojoore:

—Junjun.

⁶'Ba Jesús kitsu nganire:

—Ngate kixire barku chanikjo'o na'yanu 'ba sakunu.

'Ba 'ba kitsa'en nchjabiu, 'ba ninga bi nde ma kjenijinni na'yo, ngat'a ne nkjin tjiuti kiskaya na'yare. ⁷'Ba 'batsa'en xutare xi Jesús 'ñu tsimején kitsure Pedro:

—iNa'enna kibiu!

'Ba kionga Simón Pedro kjint'e nga 'ba kik'inre: "Na'enna kibiu", tsakaja ngani najñure (ngat'a ts'axje) 'ba kiskijin ndachikun. ⁸'Ba jaskan xutare xi yak'a echuko barku nga inya'befe na'ya xi kitse tjiuti, ngat'a bi kjin mare nangi kixiu ña kui inya, jeru mején jngu sientu metro. ⁹'Ba kionga nchjabiu 'etukajen barku, tsabe ndi'i x'i, 'ba jngu tjiuti kjijñajin ko niñuxtila. ¹⁰'Ba Jesús kitsure:

—Ndeko masion tjiuti xi kisakunu.

¹¹Kui kjuañu tsijunni Simón Pedro barku 'ba 'efe ña nangi na'ya xi kitse tjiuti ya'e, xi jngu sientu masen ko ján mani. 'Ba ninga tsa 'batsa'en nkjin mani tjiutiu, tunga bi 'ejnda na'yo. ¹²'Ba Jesús kitsure nchjabi:

—Ndechino.

'Ba njnguú xutare kuán kakun nga tsiningiyare: “¿'Yá = ni ji?”, ngat'a be = nga Na'enna kibiu. ¹³'Ba 'batsa'en Jesús kitsitiñat'are 'ba kiskjebe niñuxtilo 'ba kitsjare nchjabi, 'ba 'ba nde kitsa'en ko tjiutiu. ¹⁴Kibi = xi majánni ndiya nga Jesús kuatsejenre xutare, jaskan nga je ja'aya nganire ngajinre mik'en.

Jesús tsja xare Pedro

¹⁵'Ba kionga je tsakjen, Jesús tsiningiyare Simón Pedro:

—Simón, ki'ndire Jonás, ¿a ngisa = 'ñu nimejénnāq ji nga ko mare nchjabi?

'Ba Pedro kitsingojo:

—Jun na'en, 'yani nga tsimejénra ji.

'Ba Jesús kitsu nganire:

—Tikuendai chutsangana.

¹⁶'Ba tsiningiya nganire xi majóni ndiya:

—Simón ki'ndire Jonás, ¿a nimején = naq?

'Ba Pedro kitsingojo nganire:

—Jun na'en, 'yani nga tsimejénra ji.

'Ba Jesús kitsure:

—Tikuendai chutsangana.

¹⁷'Ba tsiningiya nganire xi majánni ndiya:

—Simón ki'ndire Jonás, ¿a nimején = naq?

'Ba Pedro kuabare nga kichjaningiyare xi majánni ndiya: “¿A nimején = naq?”, 'ba kitsure:

—Na'en, 'ya yejeni xi tjin. 'Ya = ni nga tsimejénra ji.

'Ba Jesús kitsure:

—Tikuendai chutsangana. ¹⁸Kjuakixi = xi texinra. Kionga sa'e ki'ndi, kichaja tajngu = ni najñuri tuxi k'uinni nituña ña kuamejénri. Tunga kionga je kuachingai, kjuente = ni ndsai 'ba tjin = xi sikajari najñuri 'ba kuekori ña ji bi mejénri k'uin.

¹⁹Nga 'bi kitsu Jesús, kitsuyatitjuun jótsa'en kueya Pedro nga kuakutsejen kjuajere Na'enchana. 'Ba jaskan kitsure ngayeje:

—Ndetjenngina.

Jesús nchja ngat'are xutare xi 'ñu tsimején

²⁰'Ba 'batsa'en Pedro kiskutsejen ngastun 'ba tsabe nga tjenngire xutare xi Jesús 'ñu tsimején, xi tijñat'a tiñare Jesús kionga kiskine xichine s'i pascua 'ba xi ja'ba je tsiningiyare: "Na'en, ¿yá xi singantsjari?" ²¹'Ba kionga Pedro tsabe xutabiu, tsiningiyare Jesús:

—Na'en, 'ba kui xutabi, ¿mé = xi kuanre?

²²'Ba Jesús kitsure:

—Tsa mejénna nga janda k'uejña ka'nda nga kjua'e ngañaa, ¿mé = kuendari? Ji ndetjenngina.

²³Jaskan kiya enbi ngajinre xi makjainre ngat'are Jesús, nga bi kueya xutare kibiu. Tunga bi 'ba kitsu Jesús, tsa bi kueya xuto. Tu kitsu sani: "Tsa mejénna nga janda k'uejña ka'nda nga kjua'e ngañaa, ¿mé = kuendari?"

²⁴'Ba ndekuini xutare xi tsuyakixi ngat'are kibiu 'ba kui kitsi'indu kibi. 'Ba 'ya = ni nga kjuakixi = en xi kinchja.

²⁵'Ba tjin = ngisa kja'e tsajmi xi kitsa'en Jesús. 'Ba tsa jngu jngu s'et'a ngayéje xi kitsa'en, biru s'en ngayéje ngasun'ndio xujun xi s'et'a kibiu.